Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 12-го Червня 1902. — Число 24.

Переглядъ тыжденвый.

Бувае иногдѣ, що конґресъ, найвысше законодавче тѣло Сп. Державъ, спогадае на роботниковъ и ухвалить де-що доброго для нихъ. Такъ стало ся оногдѣ. — Якъ звѣсно, американьскій суды мають величезну, майже необмежену власть. Кождый судія може судити и рѣшати справу пôсля вподобы, не оглядаючись на законы. Дальше лучае ся частенько, що такій засудъ стае ся правомъ для другихъ судіевъ: на его основѣ выдають ся опôсля таки самій, подôбній або ще далѣ сягаючій рѣшеня. Та оно-бъ еще було нѣчого, наколи-бъ ту не дѣяли ся надъужитя. На жаль досвѣдъ учить, що они дѣють ся чимъ разъ частѣйше. Несовѣсній судіе стають явно по сторонѣ богачѣвъ, надъуживають своеи власти въ ихъ хосенъ и гнетуть роботниковъ скôлько мога. Найстрашнѣйшимъ оружемъ въ ихъ рукахъ, то т. зв. „инджонкшин“ (судова заборона). Десь, колись якійсь пріязный капіталістамъ судія выдавъ таку заборону противъ страйкеровъ, абы ихъ знищити и вôдъ тодѣ увôйшла она въ моду. Богачѣ руководили ся нею при кождôй нагодѣ. Розумѣе ся само собою, що роботники мусѣли програвати въ такôмъ случаю, бо мали противъ себе урядъ и вôйско, тратили свободу дѣланя и аґітациі.

Отже противъ сего выступивъ сенаторъ Говръ, предложуючи вôдповѣдный законъ, якій пôдъ тымъ взглядомъ обмежае самоволю судіевъ. Внесене людяного сенатора пôдперли многочисленнй петиціи и листы роботниковъ-выборцѣвъ, наслѣдкомъ чого конґресъ небачивъ иншои рады, лишь ухвалити новый законъ. — По довгихъ предовгихъ дебатахъ ухваливъ такожъ конґресъ цивільный законъ для Филипинôвъ, званый „билемъ Ладжа!“ Головній точки „билу“ такій: Именована черезъ президента Сп. Державъ комісія филипиньска, ґубернаторъ и прочій урядники мають правити Филипинами пôсля инструкціи президента. Въ будучинѣ ґубернатора и его заступника такъ само буде именовати президентъ.

Такъ названый „билъ законôвъ“ обнятый конституціею Сп. Державъ, е правосильнымъ для филипиньскихъ островôвъ зъ выимкою ношеня оружя и присяжныхъ судôвъ. Найвысшихъ судіевъ именуе президентъ и сенатъ; иншихъ ґубернаторъ и филипиньска комісія.

Всѣ жителѣ Филипинôвъ мають бути уважаній за горожанъ островôвъ и е уповажнений до протекціи Сп. Державъ.

По закôнченю ворохобнѣ переведе ся списъ населеня, почôмъ ґубернаторъ предложить президентови точне справоздане вразъ изъ припорученемъ що до будучого правительства на островахъ. До сего часу уповажнюе ся филипиньску комісію до вводженя муніціпальныхъ и провінціональныхъ рядôвъ. Президентъ мае право реґулювати торговельній вôдносины островôвъ. Обовязкомъ филипиньского правительства буде будова дорôгъ, портôвъ, маґазинôвъ и т. п.

Всѣ ґрунты на Филипинахъ вôддають ся пôдъ контролю филипиньскои комісіи въ хосенъ жителѣвъ зъ выимкою земель, потрѣбныхъ для правительства Сп. Державъ.

Найвысшій трибуналъ Сп. Державъ мае мати право ревізіи надъ декретами филипиньскихъ судôвъ.

Въ Манилѣ буде заложена монетарня, а филипиньске правительство мае право робити грошѣ. Филипиньскій долярь буде важити 416 ґрамôвъ срѣбла; его вартôсть мае бути выписана въ мовѣ анґлійскôй, филипиньскôй и хиньскôй.

Филипиньске правительство може дѣлати самостôйно въ справахъ другорядныхъ, выдавати концесіи, накладати податки и т. д.

Канадійске правительство дивить ся кривымъ окомъ на американьскихъ міліонеровъ, котрій ради-бъ зробити зъ Канады дôйну корову для себе. Найбôльше ходить имъ о комунікаційній средства, бо тѣ въ величезнôмъ, малозаселенôмъ краю вôдграють первôрядну ролю. Въ тôй цѣли купують (зъ горячковымъ поспѣхомъ) акціи канадійскихъ желѣзниць и доси скупили ихъ бôльшу половину. Ще троха, а навѣть найбôльша желѣзниця въ Канадѣ, звана „C. P. R.“ (Кенедіанъ Пасифікъ Рейлродъ), що сполучуе Тихій Океанъ зъ Атляитикомъ, перейде на власнôсть американьского міліонера Дж. П. Морґана. Кажутъ, що вôнъ загорнувъ уже двѣ третыхъ акцій сеи желѣзницѣ. Все те сильно страхае свѣдомыхъ Канадійцѣвъ, въ наслѣдокъ чого загомонѣли голосы о енерґічнôй оборонѣ. Міністеръ публичныхъ роботъ, Дж. Тертъ, прилюдно заявивъ недавно въ Монтреалъ, Онт., що нѣколи не допустить ся до сего, абы канадійскій желѣзницѣ перейшли въ руки американьскихъ синдикатôвъ. Наколи дѣйсно П. Дж. Морґанъ острить зубы на Кенедіанъ Пасифікъ — такъ говоривъ и. Тертъ — наколи-бъ она перейшла на его власнôсть, въ такôмъ случаю канадійске правительство сейчасъ зачне будувати другу, конкуренційну желѣзницю, безъ огляду на кошта. Державна желѣзниця ишла бы вздовжь цѣлои Канады, вôдъ моря до моря.

Яке становище займе п. Морґанъ супротивъ сеи заявы, поки що, не знати. Се однакъ певно, що навѣть канадійске правительство не задержить американьскихъ міліонеровъ въ вѣчнôй погони за новыми зысками. Они ненаѣстній.

Робучій народъ будить ся до житя навѣть на Богомъ позабутыхъ Филипинахъ. Въ Манилѣ и у всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ проявляе ся мѣжь роботниками сильный орґанізаційный рухъ, а въ слѣдъ за тымъ иде борба о лѣпшій бытъ, себъ-то о скорочене дня працѣ и о пôдвышене платнѣ. Попôвска неволя й вôйсковый теророъ и ту не могли заморити духа пролетарія.

Треба запримѣтити, що многимъ филипиньскимъ роботникамъ плачено доси по 3 доляри тыжнево за найтяжшу роботу.

Полудневу Америку все ще нурне кровава мара революціи. Пôсля найновѣйшихъ вѣстей цѣла Коломбія находить ся въ рукахъ ворохобникôвъ зъ выимкою мѣста Кольону и Панамы. Въ додатку державній касы подорожній, армія знеохочена а рôльництво, промыслъ и торговля зовсѣмъ пôдъупала. Подôбній вѣсти надходять такожъ зъ Венезуелѣ.

Грôзного пролиеу крови допустили ся дня 2. с. м. каты роботниковъ, шляхотско-клерикальній керманичѣ Галичины. Противъ страйкуючихъ роботниковъ у Львовѣ завôзвано вôйско, яке, якъ звычайно въ Галичинѣ, ужило оружя и забило або ранило 40 люда. Соціялістичный посолъ Даниньскій, въ австрійскôй радѣ державнôй интерпелювавъ въ тôй справѣ правительство дня 3. с. м. и при тôй нагодѣ представивъ страшну нужду, страшный гнетъ и понижене галицкого роботника. Интерпелянтъ начисливъ 15 забитыхъ и 5 смертельно раненыхъ роботниковъ. Вôйско стрѣляло навѣть до вôконъ, въ якихъ бачило людей. Мѣжь забитыми е двое дѣтей и одна женщина. Кôлькохъ раненыхъ померло въ шпиталяхъ. Осъ вамъ галицкій порядки и шляхотско клерикальне правлѣне! Осъ вамъ давна Польща!

Вôйна въ пол. Африцѣ скôнчила ся. Дня 31. м. м. о 10 год. 30 мін. въ ночи, бурскій представитель, зôбраній на конференціи въ Преторіи, пôдписали слѣдуючій услôвя мира:

1. Буры складають оружже и узнають надъ собою верховну власть Анґлія. Форма здачѣ буде уложена черезъ ґенералôвъ обохъ вôйскъ.

2. Всѣ бурскій борцѣ, всѣ повстанцѣ и полоненики мають бути помилованій и на кошть Анґліи вôдосланій до краю, наколи зложать присягу, що пріймають пôддане сои державы.

3. Не ґрозить имъ утрата свободы, нѣ конфіската майна.

4. Не мають бути потяганій до судовои вôдвѣчальности за дѣла, якихъ допустили ся въ вôйнѣ, зъ выимкою случаѣвъ поданыхъ до вѣдомости бурскихъ ґенераловъ передъ заключенемъ мира.

5. Мова Буровъ буде уживана въ школахъ и судахъ на рôвнѣ зъ анґлійскою.

6. Оруже позволяе ся носити всѣмъ, котрій о се попросять.

7. Вôйскова администрація въ можливо якъ найкоротшôмъ часѣ буде заступлена цивільнымъ правительствомъ, въ якôмъ Буры одержать своихъ заступникôвъ.

8. Дикуны, Кафры, не мають права ґолосованя.

9. Не будуть положенй нѣякій спеціяльній податки, на покрите коштôвъ вôйны.

10. Анґлія дае Бурамъ 15 міліонôвъ долярôвъ за понищенй фармы и на иншій потребы. Прочихъ, потрѣбныхъ на ту цѣль фондôвъ, удѣлить анґлійске правительство въ формѣ безпроцентовои позички. Окрôмъ того Буры черезъ два роки не будуть платити нѣякихъ податкôвъ.

Якъ бачимо, услôвя хосенній для Буровъ. Вправдѣ втратили найбôльшій скарбъ — волю, але не зовсѣмъ. Анґлія дае имъ таку широку самоуправу, якои немае нѣ одна держава въ Европѣ. Лишь одна Канада и Австралія може нею похвалити ся. Цѣлый хосенъ Анґліи, то верховна власть надъ бурскими республиками.

На вѣсть о заключеню мира въ цѣлôй Анґліи запанувала велика радôсть. Тѣшать ся необачній, наче-бъ побѣдили перворядну державу свѣта. Въ дѣйсности був се лише маленькій, свободолюбивый народъ Буровъ, котрій страшно насолили Анґліи. Можна смѣло сказати, що ще одна така вôйна, а було-бъ по нѣй.

Анґльо-бурска вôйна тягнула ся 2 роки и 232 дни. Анґлійцѣ потеряли за той часъ около 100 тысячь вôйска и выдали на ню 1250 міліонôвъ долярôвъ. Втраты бурскій ще не звѣснй.

VII. Головна Конвенция делеґатів „Р.Н.Союза“

відбуде ся 18. юнія і в слідуючих днях в гали новоі рускоі церкви в Джерзі Сіті.

Порядок дневний такий:

а) Служба Божа з панахидою за усопших членів »Р. Н. С.« в новій церкві джерзі сітскій о год. 8. рано дня 18. червня.

б) о год. 9. по Службі Божій початок нарад конвенціі з таким порядком:

1) Отворене нарад і вибір конвенційного уряду;

2) справоздане секретара, касіера та предсідателя і дискусия над їх справозданями;

3) заява контрольноі комісиі, звільнене старого уряду і вибір нового уряду головного »Р. Н. С.«;

4) ревізия статутів »Р. Н. С.«;

5) внесеня;

6) замкнене конвенциі.

Кожде брацтво, чи там місц. орґанізация »Р. Н. С.«, що мае найменше 30 членів, мае право вислати делеґата. Делеґат від брацтв, що мае більше 50 членів, мае 2 голоси, а брацтв, що мають більше 100 членів, 3 голоси. Кождий делеґат мусить знати читати і писати, мае мати письменне повномочіе від свого брацтва і мае явити ся на богослуженю о 8. год. рано дня 18. червня.

Брацтва, котрі не мають права висилати делеґатів, можуть свої жадання, уваги і внесеня внести на письмі на руки котрого небудь делеґата, або гол. уряду.

Всім нам залежить, щоби наша рідна орґанізация росла і розвивалась, тому просить ся, щоби делеґати прибули приготовані і з готовим матеріялом, що мае за безпечити розвій нашого »Р. Н. Союза«.

Ansonia, Conn. 27. мая 1902.

Ант. Бончевский.
предс. „Р.Н.С.“

По конвенциі „Союза“ зачне ся конвенция Р. Н. Дому Еміґрацийного в Америці з слідуючим порядком:

1) справоздане секретаря і каспера;

2) справа отворення Дому Еміґрацийного;

3) дискусия і приняте статутів товариства;

4) вибір нового комітету;

5) внесеня членів.

Заряд тов. Р. Н. Дім Ем. просить комітетових і прочих прихильних Русинів до як найчисленнійшоі участи дня 20. юнія 1902 р. т. е. в пятницю до шкільноі галі під церквою о годині ½9 рано.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Червень		
12	Ч.	Іаазкія
13	П.	Ермія ап.
14	С.	Задушна. Юстина
15	Н.	Сошествіе св. Духа
16	П.	Пресв. Троицѣ
17	В.	Митрофана
18	С.	Дороѳея, Маркіяна

— **Сего** тыжня приѣхало до Ню-Йорку 25 тысячь свѣжихъ имґрантôвъ. За цѣлый мѣсяць Май приѣхало ихъ поверхъ 90 тысячь. Дѣйсна вандрôвка народôвъ. Бôльша частина имґрантôвъ походить зъ Австріи, Италіи и Росіи.

— **Нѣґде** не дѣють ся такій вырафіновані звѣрства, якъ мѣжь великими панами въ Европѣ. Осъ й недавно ґрафиня Фіґельмонъ внесла карне донесене на ґрафа Ивана де Ультремонъ, маршалка двору и особистого пріятеля бельґійского короля, обжаловуючи его, що вôнъ замкнувъ насильно въ домѣ божевôльныхъ, цѣлкомъ здорового на умѣ ея нареченого, якій е членомъ родины де Ультремонъ. Ґрафиню будуть заступати адвокаты-соціялісты Роайе и проводирь соціялістичныхъ роботникôвъ Вандорвельде. Процесъ буде мати проте и політичну закраску.

— **Російскій** рêволюціоністы взяли вже й бальонъ въ свою службу. Въ Петербурзѣ въ Марійскôмъ театрѣ пустили они бальонъ зъ написомъ: „прочь зъ абсолютизмомъ, прочь зъ Романовыми!“ Мовь на злôсть бальонъ пôдлетѣвъ пôдъ стелю и тамъ висѣвъ ажъ дô кôнця представленя.

— **Жидова** въ Ню-Йорку, Бруклинѣ, Джерзі Сити и Бостонѣ бунтуе ся зъ причины дорожнечѣ мяса. Громадять ся они въ кагали, нападають на »бучернѣ« и рѣзницѣ, тай нищать все, що имъ въ руки попаде. Очевидно — вертають ся часы Махабеѣвъ, Саула и Давида...

— **Фальшôвникôвъ** 10, 25 и 50-центовыхъ монетъ увязнила полиція въ Гекенсейкъ, Н. Дж. и сконфіскувала машины до пôдроблюваня вразъ изъ значнымъ приласомъ фальшивыхъ грошей. Фалйшôвникôвъ е 6-охъ, всѣ Ігалійцѣ.

— **Инше** нам п. О. Бубняк з Lethbridge, Alta., в Канадї, що угорскі Русини хотять там будувати церков. Не знати на кого дадуть записати?

— **Бразилійска** »Gazeta Polska« подае урядовый выказ статистики имґраційнои, зъ якого выходить, що вôдъ 1889 до 1900 року, себъ то за послѣдныхъ 12 лѣтъ, прійшло до Параня (въ Бразилиі) 58.047 новыхъ переселенцѣвъ. Въ тôмъ числѣ е 46.026 Русинôвъ и Полякôвъ а решта припадае на прочій народности переважно на Италійцѣвъ и Нѣмцѣвъ.

— **В** Лондонї став від 1-ого Цьвітня виходити российский місячник „Жизнь“. Давнійше виходив він в Петербурзі, але з причини переслїдувань зі стороны цензуры росийскоі мусів перенестись за границю.

Наші бабки.

Ви певно чули о добрих бабках, що давними часами звикли були збирати коріне і зїля маючі лїчничі власности і заховували їх на випадок слабости. Они думали, що природа мае лїкарства на всї слабости людского тїла. В сім краю, особливо в містах неможливо мати засіб таких зїль всегда під рукою, але зі всїх частий сьвіта спроваджують коріне і кору з дерев, котрі змішані разом творять правдивий і природний родинний лїк Тринера Американьский Еліксір Гіркого Вина. Сей лїк складае виключно ся з зїль і природного вина. Він дїлае на жолудок, печінку і почки і скоро лучить ся з кровю: зміцняе органи травленя, виганяе зародки слабости з систему і творить нову, богату кров. Ревматизм і біль голови усуває, віддихане стае легчим, сили тїла збільшае а на місце ослабленя приходить енергія і амбіция. На продаж в аптиках обо у фабриканта Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Мій широкій досвѣдъ въ лѣченю

ПРОПУКЛИНЫ

повставъ зъ выслѣдковъ, котрій чудують весь свѣтъ.

Пôдвязки не вылѣчать пропуклины Є они самодурствомъ Рожній операціи не належать до безпечныхъ. Пахнуть нынѣ криміналомъ.

Въ свѣтѣ е лишь оденъ способъ лѣченя, якій дѣйсно и на всегда вылѣчить, а є нимъ мій Хемічно-Електричный способъ, одно зъ найбôльшихъ винаходôвъ въ лѣченю внутрѣшныхъ недугъ за послѣдныхъ 50 лѣтъ.

Тяжко працюючій коваль пише: Plymouth, Pa. 5. мая, 1902.

Поважаный докторе: — Я падсадивъ ся, черезъ що жит менѣ було остогидло, а пôдвязки лише побôльшали мои муки. Нако нець мои пріятелѣ звернули мою увагу, абымъ спробувавъ Вашого Хемічно Електричного способу. Я такъ здѣлавъ та й тымъ осягнувъ швидке и справдѣшне вылѣчене недуги.

N 55 Вдячно поручаю вась всѣмъ недужнымъ.

GEO. SECH, 83 Brown st., Plymouth, Pa.

Уплавы Я вылѣчивъ мущинъ, котрій вже зовсѣмъ були потеряли животній соки, и то въ незвычайно коротком часѣ. Уплавы лѣчу успѣшно безъ ножа. Вылѣчу такъ само всѣ наслѣдки животныхъ перводъ.

Водній килы Мій хемічно-електричный способъ е одиноким гуманным средством справдѣшного вылѣчення водныхъ килôвъ. Ґварантую вылѣчить кождый случай.

Порада и обзоряны даромъ. Нагорода марка — бо не платимо заряду.

Ординуе: вôдъ год. 10 до 4. а вôдъ 7 до 9 кождого дня. Въ недѣлю вôдъ 2 до 4. Пишіть по иллюстрованому книжочку въ славян. мовѣ. Пôшлю вамъ въ дорогу. На всякій питаня вôдповѣмъ по словенськи.

DR. ALEX. O'MALLEY,

158 So Washington Str., WILKES-BARRE, PA. (въ пятницю и суботу)
1409 Arch Str. (near Broad), PHILADELPHIA, PA. (въ понедѣлокъ и вторôкъ.)
134 Washington Ave. SCRANTON, PA (въ середу и четверъ.)

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СОЦІЯЛІЗМЪ
— а —
робôтниче пытане.

Пôдъ такимъ заголовкомъ появила ся брошурка въ англійскôй мовѣ, написана католицкимъ священникомъ Т. McGrady, зъ Bellevue, въ стейтѣ Kentucky. Щобъ рускй робôтники и противники ихъ справы могли наглядно переконати ся, що таке соціялізмъ та що бути приклонникомъ соціялізму не есть грѣхомъ, анѣ не противить ся христіяньскôй религіи, подаемо ту сесю брошурку въ перекладѣ на нашу мову.

Треба знати, що священникъ Т. McGrady есть собѣ дальше на парафіи въ Bellevue, а за свои погляды на робôтничу справу не упавъ ему нѣ оденъ волосъ зъ головы.

Якимъ повиненъ бути поступъ?

Численнй вынаходы знарядôвъ працѣ та небувалый доси розвôй людского знаня, зменшаючи тягаръ борбы о истноване людей, повиннй запевнити загалови всѣ выгоды и пріятности житя та улегчити ему безнастанный розвôй умственныхъ и моральныхъ здôбностей. Суспôльный поступъ стае ся благословеніемъ народôвъ, коли его здобутки зъужитковуе ся на зменшене немилосердной борбы о истноване.

Зъ хвилею, коли людскій умыслъ звôльняе ся зъ пôдъ ярма безнастанной а надмѣрной, фізичной працѣ, сгае ся вôнъ спроможнымъ поглублювати тайны дѣла сотвореня, а на крылахъ думки здôймае ся понадъ пливучй хмары, въ краину незлѣчимыхъ свѣтилъ, що ними засѣяный небосклôнъ. Цивілізація веде до пôднесеня бажань чоловѣка, вôдрывае его вôдъ твердои дѣйсности житя а уносить его думкою въ просторы божественного щастя. Кожда цивілізація, що не веде до згаданои цѣли, не може заслугувати на выжь-згадану назву.

Чого довершила цивілізація?

Въ теперѣшныхъ часахъ перевысшилисьмо всѣ поколѣня, звѣстнй исторіи, пôдъ зглядомъ скôлькости нагромадженыхъ богацтвъ и довершеного поступу въ публичнôмъ устрою. Выдерлисьмо небу блискавицю и зневолили еи свѣтити намъ по хижахъ и улицяхъ (електричне свѣтло) та посылати за помочію неи новины по суши й морю (телеґраф). Выхôснувалисьмо пару до попыханя колѣсъ машинъ розличнои величины та за помочію неи перевозимо людей та товары по морю и сушѣ. Словомъ, духъ вынаходôвъ захопивъ усѣ галузи промыслу и ремесла. Въ ткацтвѣ може теперь оденъ чоловѣкъ выпрацювати такъ богато, кôлько сто лѣтъ тому могло доконати пятьдесять чотыри робôтники. Въ прядѣльництвѣ оденъ чоловѣкъ заступае мѣсце тисячь и сто робôтникôвъ минулыхъ часôвъ. При кованю кôньскихъ пôдковъ вытворюе оденъ чоловѣкъ тôлько, що давнѣйше пятьсотъ людей. Роботу тисячу давнѣйшихъ робôтникôвъ при выробѣ цвяхôвъ заступае нынѣ оденъ наймитъ. При высылцѣ товарôвъ залагоджуе нынѣ оденъ чоловѣкъ працю давныхъ двохъ тысячокъ робôтникôвъ. Оденъ хлопець може нынѣ выробити тôлько бляшаныхъ пушокъ, кôлько давнѣйше вырабляло 25 робôтникôвъ. Працю 85 людей при музичныхъ инструментахъ выконуе нынѣ оденъ робôтникъ. Въ вугляномъ промыслѣ выконуе нынѣ оденъ гôрникъ працю давныхъ десятьохъ. Зъ помѣжь сотокъ подôбного рода примѣрôвъ, навелисьмо лишь кôлька.

Хибы цивілізації.

Коли продукція нашои працѣ побôльшила ся двайцятькратно протягомъ послѣдныхъ 50 лѣтъ, затѣмъ повиннйсьмо мати двайцять разôвъ бôльшй выгоды, якъ мали нашй батьки. Але такъ оно не есть. Рôвночасно зъ поступомъ розвивае ся такожъ нужда. Въ одной частинѣ мѣста стрѣчаемо пышнй палаты, прикрашенй цѣнными, перскими килимами и макатами, ошклений артистично выкôнчеными въ Нѣмеччинѣ шибами, прикрашенй мармуровыми стѣнами и рѣзьбами або майстерными малюнками. А въ иншôй зновъ части мѣста бачимо густо поуставлюванй, обдрапанй, зъ лихого матеріялу побудованй хаты, що радше подабають на лѣпянки або норы, въ котрыхъ дусить ся численна родина, що терпить неразъ велику нужду. Тамъ рѣдко коли заблымае лучь щастя або усмѣхъ радости.

На одной зъ улиць новочасного мѣста, бачимо прекрасну святыню, прикрашену мармуровыми вôвтарями, кристалевыми вôкнами, рѣзьблеными архітеврами штуки, що можуть суперничати зô штукою середныхъ вѣкôвъ Европы. Тымъ часомъ на иншôй улици представляе ся нашимъ очамъ образъ суспôльнои нерôвности, осѣдокъ проступку, багно розпусты и зôпсутя, въ котрыхъ крыють ся людскй душѣ, упавшй морально такъ низько.

Хто-жь стане глухій на тихй жалѣ и сльозы, що здôймають ся надъ тою великою краиною вôдъ одного берега океану до другого? Хиба-жь вже нашй серця закаменѣлй, щобъ не вôдчути нарѣкань вдôвъ, нуждарôвъ та плачу сирôтъ? Пригляньмо ся причинамъ тыхъ хибъ суспôльныхъ.

Що таке богацтво?

Богацтво складае ся зъ плодôвъ природы, котрй людска праця перетворюе въ той спосôбъ, щобъ вдоволити цѣлевй бажаня людей. Сама земля не есть богацтвомъ, бо она сама не въ силѣ выдати пожаданыхъ предметôвъ. Надармо благалибысьмо долины и узгôря, щобъ тй перемѣнили свои зеленй плоды въ приладжену квашену капусту або въ пильзненьске пиво. Надармо заклиналибысьмо лѣсы та гôрскй гущавины, щобъ намъ достарчували бульбы або пироги. Щобъ мати хосенъ зъ плодôвъ природы, потреба ужити до сего вôдповѣдной працѣ, потреба перетворити укрыту въ природѣ енергію вôдповѣдными средствами.

Говоримо, що Сполучен Державы мають теперь бôльше богацтва, якъ его мали сто рокôвъ тому назадъ. Если такъ говоримо, то тымъ не хочемо ще сказати, що той край мае теперь бôльше ґрунтôвъ, бôльше природныхъ средствъ; що его узгôря теперь суть высшй, долины богатшй, потоки довшй, а горы недоступнѣйшй. Мы лишь стверджуемо фактъ, що природнй плоды краю перемѣнено на предметы живности, одягу, въ фабрики, мѣста и желѣзницѣ.

Отже творцями богацтва суть: природа и праця. Природа, се цѣла земля зъ еи покладами вугля, збôрниками олѣю, жилами золота и срѣбла, птахами въ воздусѣ, рыбами въ водѣ и звѣриною въ лѣсахъ; бо тй поклады потворили ся въ нутрѣ землѣ працею самои природы, а жіючй сотворѣня завдячують свое истноване такожъ тôй самôй земли. Праця есть людскою силою, котра примѣнена до землѣ, зъужитковуе еи укрытй скарбы на вытвôръ пожаданыхъ черезъ человѣка предметôвъ щоденного ужитку.

Що говорить Адамъ Смитъ про богацтво?

Сто лѣтъ тому назадъ ученый Адамъ Смитъ писавъ про богацтво такъ: »Вытвôръ працѣ есть природною нагородою або заплатою за працю. Въ первѣстныхъ часахъ суспôльнои господарки, заки одна кляса людей не загарбала для себе ґрунтôвъ и не опанувала добутками богацтва, цѣлый вытвôръ працѣ належавъ до того, хто еи выконувавъ, то есть: до робôтника. Если бы той станъ рѣчи панувавъ за нашихъ часôвъ, то, въ мѣру усовершень средствъ працѣ, збôльшало бы ся вынатороджене або заплата робôтника, а рôвночасно вытворы працѣ були бы чимъ разъ таншй. Бо вытворы, вымѣнюванй одни на другй, если-бъ потребували зменшенои слôлькости працѣ, зъ природы рѣчи, були бы вымѣнюванй въ вôдношеню зменшеной своеи вартости вытворчои.«

Праця вытворюе богацтва.

Стрѣлець, що убивае сернюка въ лѣсѣ, одержуе якъ нагороду за свою працю убиту звѣрину; сернюкъ есть въ тôмъ случаю заплатою. Если хтось змайструе лавку, то той предметъ есть овочомъ его працѣ а тымъ самымъ и заплатою. Господаръ, що знавозить кусникъ поля и збере зъ него 1000 бушлѣвъ пшеницѣ, бере той вытвôръ (пшеницю) яко нагороду за свою працю. Рôжнородность працѣ, або еи подѣлъ, не змѣняе простои засады и заплаты. Кождый зъ выжше наведеныхъ робôтникôвъ вôддае ся свому званю. Оденъ полюе, другій ловить рыбу, третѣй збирае ягоды, четвертый плекае худобу и дрôбъ, пятый годуе кукурудзу а шестый пшеницю. Человѣкъ, що вôдплывае на глубины моря, наражуе ся на утрату житя въ часѣ бурѣ и въ кôнци привозить зъ собою рыбы, може въ замѣну, за овочь своеи небеспечнои працѣ, одержати вôдповѣдну часть богацтва, здобуту своими ближными въ иншій спосôбъ.

Чи капиталъ творить богацтва?

Дехто говорить, що капиталъ есть такожъ творцемъ богацтвъ. Але таке говорене есть цѣлковито фалшиво, бо капиталъ не есть чиннымъ средствомъ працѣ, але еи пасивнымъ помôчникомъ. Срѣбнй доляры та повнй мѣхи золота не въ силѣ самй порушити укрытыхъ скарбôвъ землѣ та енергіи природы. Машины и въ загалѣ знаряды не вытворюють богацтвъ самй зъ себе, але вымагають людскои силы, працѣ, щобы вытворити якій небудь предметъ. Капиталъ, такъ бы сказати, есть орудіемъ въ рукахъ працѣ и не мае власти вытворити товарôвъ безъ примѣненя до него працѣ.

А рôля хиба не есть орудіемъ въ рукахъ працѣ? Такъ, она есть орудіемъ, але рôвночасно и чиннымъ средствомъ працѣ. Земля мѣстить въ собѣ творчй силы, але тй силы вымагають працѣ, щобъ ихъ спровадити до властивои цѣли.

Въ морю жіе безлѣчь рыбъ, але людска праця добувае ихъ зъ морскихъ глубинъ и уможливляе ихъ зъужитковане яко средства поживы. Земля родить кукурудзу, але робôтникъ мусить заорати перше ниву и засѣяти еѣ зерномъ.

Пасивность капиталу.

Капиталъ не вспомагае працѣ, а заплата не походить такожъ зъ капиталу. Фабрикантъ обувы отвирае свôй складъ въ понедѣлокъ рано. Мае вôнъ свôй капиталъ, замѣненый въ будынки, машины, шкôру и грошѣ. Въ суботу вечѣръ платить вôнъ робôтникамъ, але выданй на заплату грошѣ не зменшають его капиталу. Мае вôнъ и на дальше тй самй будынки, тй самй машины, менше шкôры и менше грошей; але мае бôльше обувы. Наступила лишь перемѣна одного рода капиталу въ другій рôдъ. Найманй люде (робôтники) побôльшили богацтво властителя фабрики, заки еще одержали вынагороджене за свою працю, а грошѣ, якй одержують въ видѣ заплаты за услуги, суть переказомъ на загальне богацтво.

Отже-жь капиталъ есть зависимый вôдъ працѣ а праця не зависить вôдъ капиталу. Если бы такъ случайно всѣ наймиты (робôтники) повымирали въ однôмъ дни, то властителѣ капиталôвъ погинули бы скорше якъ до шѣстьохъ мѣсяцѣвъ, бо устало бы вытворюване необходимыхъ средствъ до житя, а тогдѣ голодъ ширивъ бы знищене зъ одного кôнця землѣ до другого. Противно, если бы певного красного поранку всѣ капиталісты перенесли ся на лоно Авраама и забрали зъ собою на другій свѣтъ всѣ богацтва, робôтники не тôлько, що могли бы жити, але ставали бы чимъ разъ богатшй, бо тогдѣ одержували бы цѣлу вартôсть своеи працѣ. Правда, що зразу бракло бы имъ грошей, машинъ, але невдовзѣ вытворили бы ихъ, такъ якъ вже вытворили цѣле богацтво свѣта.

(Дальше буде.)

Конецъ піврокуся зближае. Хто ще не затив за „Свободу“, нехай спішить ся.

Про хлопску революцію на Українї

дійшов до редакції „Буковини“ опис тої ворохобнї, гектографований на піваркушовім, тоненькім папері. Хоч се вісти не найновійші, приносимо їх в цілости, бо списані они людьми, що були свідками тих розрухів:

„Селяньскі розрухи зачали ся з початком цьвітня 1902 р. з початку в Карлівці, константиногородского уізду, полтавскої ґуб., де находять ся добра великих князів Мекленбурґ-Стрелицких (около 40.000 дес.). Недовго перед тим повернули в село Карлівку 300 селян після крайно невдачного заходу, переселити ся в уфимску ґуб. Нїчого й говорити, що положене вернувших переселенців було страшенне. Они лишили ся майже без нїяких средств до житя. Многим удало ся однако яко тако завести лад, а навіть обробити собі з осени трохa землї. Они надіяли ся одержати весною зерно в пожичку для сїйби, але позички не дочекали ся і були примушені купувати зерно для обробленого поля за позичені гроші. Між іншим звернули ся они також до Шайдемана, управителя великокняжих дібр. Сей вихіснував добрий случай, заправив в них страшну ціну, а потім і зовсім відказав, ізза незвістних причин, продажі зерна. На сій підставі й виникнув замір селян, привернути нарушену справедливість. Они виїхали з плугами і заорали 2000 дес. княжої землї і набрали собі із княжих гамбарів зерна для сїйби.

Потім розрухи селян ширили ся з вражаючою скорістю по константиногородскім у., перейшли на валківский у. харківскої ґуб. і захватили його майже цїлком. В полтавскій ґуб. був ґрунт підготовлений для таких сильних розрухів нелеґальною літературою. Бистрий же розвиток розрухів у валківскім у. обясняеть ся злою системою зглядом економічного поліпшеня. Той уїзд і без того стояв на низкім уровинї економічного добробиту після сильного неурожаю. Зарядили по волостях список тих, що потребували позичку для сїйби, но сї списки лежать іще до сего часу в м. Валках хоть час сїйби давно вже минув. Так ведуть ся в Росиї „продовольственныя кампанія!“

Всюда бунт селян вилив ся в одну форму — забирали з паньских економій зерно, знаряди, худобу і т. п. і лиш в рідких случаях грабили і палили помешканя. Сцени виходили оригінальні: являють ся селяни на добро (звичайно з 10—12 верств віддалене) і без нїякого насильства, бійки, шуму починають розбирати „паньске добро“, мов би вертали собі у них забране добро. Дїдичі або загодї удирають, або сидять смирненько. А вслїд дїдичови, що утїкае, несуть ся глумливі оклики: „тїкай, пане, тїкай!“ Достовірно звісно про таке розбиране слїдуючих дібр: Волікова (полт. ґуб.), Павлова (село Нагірне, полт. ґуб.), Глушкова (зем. нач. валк. у), Орлова (с. Михайлівка, в у.,) Задонского, Сухомлинова (близь Миньківскі), Кузьминова (близь Снїжкова), Почтеннова (близь с. Ковуч), Корсуна (богатий селянин, близь Оґульців, спалено все до тла), Духовского (с. Меччик), Фюлера (зем. нач. около Валок, помешкане спалили), цукроварню Молдавского (близь Коломака), паровий млин Кузьминова (близь Валок), цукроварню Кенїґа (с. Гути, богодух. у.). Спис сей під кождим зглядом неповний, особливо для полтавскої ґуб. Кромі того прийшли в більших місцях на підмогу дїдичам війска (з Харкова післано всего майже 2 полки і майже цїлий козачий полк). Так козаки охоронили добро кн. Голицина і Шірковa (Стар. Водолачі), Шідловского (с. Знаменске, тут встиг становий до прибутя козаків розігнати „близьких і дальших“ селян), фабрику Кузнецова (с. Пуди) і кілька дібр в округ с. Гуляйполе (Зміев у.), на добрах кн. Сьвятополк--Мірского (близь Лютіна стояла навіть артилерия).

З прибутем війск картина скоро міняеть ся і починаеть ся масове і звірске катованє селян. Козаки доходили майже до нестями. Явившись напр. в с. Знаменьске, они заявили, що сейчас ґубернатор прочитае „маніфест“, і щоби селяни зібрали ся длятого на одне місце. Коли селяне зібрали ся, їх окружили козаки і збили по звірски. В с. Ст. Водолачу харківский ґубернатор кн. Оболенский (той сам, що був відзначений царским орденом Владиміра за свое звірске поступованє з селянами. — Прим. ред.), що пробував на місци розрухів більш тижня, вибрав 15 селян, більш винуватих, по його гадцї, і приказав висїчи. Так поступають собі і на далї. Відбирають у селян добро дїдичів і сїчуть прямо безпощадно. Инші приходили з власної волї і вертали „награбленное“; але їх так само не жалували. Тепер селяни виводять ночию все, що не можна спрятати і кидають у яруги і т. п. Загалом настроене піднесене. Селяни поражені таким надзвичайним явищем в своїм житю. Многі розуміють під попавшими їм нелеґальними писанями „маніфест“ від царя, написаний золотими буквами (инакше їм не понятне ціле балакане про царску „золоту грамоту“, котра віддала їм всю землю дїдичів). Але жостокість і неприказані насильства заставляють їх додумувати ся, що всї „начальства“ за дїдичами, а не за селянами. О вооруженім опорі війскам нїчого не чути. Звісні тілько два случаї, коли застрілили коні з під селян, що утїкали. Козаки поводили ся страшенно; самі били селян, грабили їх, насилували женщини. Жадні скарги нїчого не помагали. Та й що тут за скарги, коли само „его сіятельство“ кн. Оболеньский заявив висїченим селянам: „Ото вам, мерзавцї, по 30 батогів за то, що рабували, а ще 30 від мене!“ Той Оболеньский так загнав ся, що переступив „Высочайше“ приручену йому ґубернію, почав ловити селян полт. ґуб. і казав висїчи навіть одного старшину, котрий не хотїв перед него явити ся. Полтавский же ґубернатор Бельгард вів себе по людскому, за що, як зачувати (так і стало ся — прим. ред.) буде перенесений. Петербурскі власти всїм тим дуже стревожені тому, що кілька полт. дїдичів післало міністерству внутрішних справ телеґрафічну жалобу на безчинність властий. В послїдних днях приїхали в Полтаву новий міністер Плеве і віце-директор дем. полїції Поярков“.

Дописи.

З Ансонії, Конн.

Якийсь „правдолюб“ чи брехун дописуе від якогось часу про нашу громаду до москвофульскої ню-йоркої шмати, котру спомагае о. Обушкевич. Той брехливий правдолюб вже нераз чіпав ся нашої громади і сьвященника, як пяний плота, бо, видко, розвій нашої громади не дае ему спокою, та з вирахованем пише такі брехнї в ч. 7., які може списати хиба варият, тай собі гадае, що внесе між людий незгоду. Тим то ми, члени комітету церковного в Ансонії, рівно-ж з любви до правди (але не бортацької з Ню Йорку) подаемо до відомости слїдуюче:

1. О. Бончевский виїхав на процес з латинниками до Скрентон, Па. о чім наш комітет церковний знав.

2. Коли о. Бончевский там мусїв остати через три недїлї, то повідомив предсїдателя нашого церк. комітету, що не приїде, а его заступити приїдуть инші сьвященники. Так було і ми раді, що так заряджено, бо наша громада не була без сьвященника за весь час.

3. О. Ардана, котрий заступив нашого душпастиря через дві недїлї, ми знаемо скорше і лїпше, як нюйорску шмату і еї брехливу компанію. Ми впустили о. Ардана до нашої церкви, як чесного руского сьвященника, а виклятя латиньских бискупів нас так обходять, як пса пята нога. А таких нїби руских сьвященників, що набивають ся за латинниками. ми неприпустимо і на поріг нашої церкви.

4. Такі брехливі і підлі вісти ширили і ширять против нашої громади наші побаламучені братя, так звані „дарославні“, а опісля сунуть з ними до своїх шмат.

5. Славній памяти Шевченка, до котрого брехунолюб зачепив своїми свиньскими зубами — не станесь нїчого, бо собаці вільно і на пана Бога брехати.

6. Ми ансонійскі Русини не просимо нїякого непрошеного опікуна до нашої громади, бо ми потрафимо і самі своєю працею газдовати і так думаемо, що не буде з нами нїхто з латинників розпоряджав анї нам сьвященника надавав, тілько ми самі Русини з собою порядок провадити потрафимо.

Іван Борошович, пред.
Іван Шкурат, секр.

З Lethbridge, Alta, Canada.

У нас на Lethbridge від дня 17. мая с. р. падав неперестанно сильний дощ до дня 22. Дощ наробив богато шкоди людям, бо всї засїви і огородини стояли покриті водою. Також надїлав дощ богато неприемности тим людям, котрі мешкають над рікою, бо через доплив дощевої води, вода виступила з берегів і розлила ся широко заливаючи людскі помешканя, хати і будинки. Бідні люде мусїли виступати із свої хат, порозкидали цельти на висотї і мусїли очікувати заки вода не зменшить ся, щоб могли приступити до своїх хат. І майна наша »питаное«, лиш робить два-три дни на тиждень і майнери сидять без роботи.

Василь Семака.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Вôдозва

до Поважаныхъ Делеґатôвъ VII. Головнои Конвенціи „Р. Н. Союза“

Дорогй Братя!

За колька днѣвъ зъѣдете ся на конвенцію, щоби радити надъ дальшимъ розвоемъ „Р. Н. Союза“, а тымъ самымъ для добра руского народу въ Америцѣ. На гол. конвенціи въ Пітсбурґу въ 1900 р. „Р. Н. Союзъ“ принявъ покровительство надъ тов. „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный“ и поручивъ, абы всѣ члены „Союза“ пôдиомагали се товариство и абы вступали въ его члены. Однакъ до теперь лишь маленька часть членôвъ „Союза“ выконала згадану ухвалу и вступила въ члены „Р. Н. Дому Еміґраційного. Станъ касы выносить зъ днемъ 1. юнія 1902 р. суму $693.30; кождый здоровомыслячій чоловѣкъ знае, що за тй грошѣ не можна анѣ дому купити, анѣ зачати Дôмъ Еміґр., бо на ту цѣль треба мати стало з беспечену на кождый мѣсяць запомогу. А се легко можна бы впровадити въ жите при помочи „Р. Н. Союза“ и то въ двоякій спосôбъ: „Р. Н. Союзъ“ маючи желѣзный фондъ, мôгъ бы купити на свою власнôсть порядный дôмъ въ Ню Йорку, або въ Джерзи Сити; въ тôмъ домѣ мôгъ бы бути „Рускій Дôмъ Еміґраційный, бюро робôтниче т. е. т. зв. „employment office“, и если хто зъ нашихъ людей иде до краю або зъ краю, або приѣде на часъ въ тй стороны, то дôставъ бы за танй грошѣ нôчлѣгъ, харчь и потрѣбну пораду; щобы зробити конкуренцію чужимъ аґентамъ, „Р. Н. Дôмъ Еміґр.“ порозумѣвъ бы ся зô всѣми рускими аґентами въ Америцѣ, въ той спосôбъ, щобы нашй люде куповали шифкарты (до краю и зъ краю), тикеты колѣйовй, посылали и мѣняли грошѣ тôлько у тыхъ нашихъ аґентôвъ по всѣхъ кольоніяхъ, котрй суть злученй и порученй нашимъ „Домомъ Еміґрац.“ За те нашъ „Дôмъ Еміґр.“ добре обслуживъ бы присланыхъ намъ нашими аґентами людей, а аґенты за те старали бы ся по своихъ кольоніяхъ притягати членôвъ до „Р. Н. Дому Еміґр.“ и збирали бы жертвы. — Щобы же забеспечити будучнôсть „Р. Н. Домови Еміґраційному“ и дати можнôсть ему ввойти въ жите и розвивати ся, то се зновь легко може стати ся, если бы кождый дорослый членъ „Союза“ давъ на тыждень одного цента, значить на рôкъ кругло 50 центôвъ; въ той спосôбъ зъ самого „Союза“ приходило бы що мѣсяця стало що найменше сто долярôвъ, а решту потрѣбнои сумы зôбрало бы ся все по за „Союзомъ“ въ цѣлôй Америцѣ дорогою добровôльныхъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ, бо жертвувати рôчно 50 цнт. чей не прійшло бы тяжко нѣкому зъ Русинôвъ американьскихъ. Окрôмъ того бувъ бы доходъ зъ самого Дому Еміґр.; въ той спосôбъ було бы чимъ платити рентъ „Союзови“ за помешкане тай покрыло бы ся всѣ выдатки, а еще певно остала бы ся и надвышка доходôвъ при доброй и совѣстнôй господарцѣ.

Серце крае ся зъ жалю, коли дивити ся неразъ на декотрыхъ нашихъ бѣдныхъ рускихъ еміґрантôвъ, котрй въ голодѣ и холодѣ неразъ приѣхали до Америки продавши въ краю остатный свôй кавалокъ поля а тутъ ихъ назадъ завертають до краю, черезъ те, що немають цента при собѣ, анѣ знайомыхъ, анѣ родины, або нема кому ихъ выдôстати зъ т. зв. „касельґарды“. Сего року завернено до краю 750 еміґрантôвъ межи ними 80 Русинôвъ!... Понеже еміґрація взростае чимъ разъ бôльше (бо въ краю нужда, податки до остатка нарôдъ придусили), проте першимъ а найголовнѣйшимъ обовязкомъ христіяньскимъ нашимъ мае бути удѣльоване помочи нашимъ еміґрантамъ черезъ отворене „Р. Н. Дому Еміґраційного.“ До теперь вылапували нашихъ еміґрантôвъ: жиды, поляки, мадяры, словаки и вôдразу заганяли ихъ до чужихъ орґанізацій, а скоро мы отворимо свôй „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный, то мы будемо провадити контролю надъ всѣми рускими еміґрантами и они дôставши добру опѣку вôдъ насъ будуть зъ вдячности вступати лишь до рускихъ орґанізацій, черезъ що и „Союзъ“ зыскае о много бôльше новыхъ членôвъ еміґр. и „Союзъ“ взросте въ велику чисельну и моральну силу народну.

Проте въ имени нещасныхъ нашихъ еміґранôвъ и въ имени всѣхъ прихильныхъ щирыхъ Русинôвъ американьскихъ просимо п. делеґатôвъ на сегорочнôй головнôй конвенціи „Р. Н. Союза“ въ Jersey City, N. J. пôддати пôдъ голосоване:

1) Чи конвенція годить ся на се, абы „Р. Н. Союзъ“ купивъ на свою власнôсть „Народный Дôмъ“.

2) Чи конвенція годитъ ся на се, абы кождый дорослый членъ „Союза“ складавъ по 50 ц. на рôкъ на „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный“ въ Америцѣ.

3) Чи конвенція годить ся на те, абы головна конвенція „Р. Н. Дому Еміґраційного“ вôдбувала ся що два роки разомъ зъ конвенцією „Р. Н. Союза“ (при кôнци нарадъ „Союза“).

Джерзі Сіти, Н. Дж. 8. юнія, 1902.

Вôдъ комітету тов. Р. Н. Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ:

о. Ник. Пôдгорецкій, предсѣдатель, P. O. Box 31, Jersey City, N. J.
Иванъ Ілова, заст предсѣд. Excelsior, Pa.
Конст. Кирчôвъ, секретарь, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Иванъ Паралякъ, заст. секр., 513 E. 70th Str., New York City.
Л. Сиротякъ, касіеръ, 42 Washington Str., Yonkers, N. Y. } Выдѣловй зъ рамени „Союза“.
О. А. Бончевскій, Ansonia, Conn.
И. Коваль, Shenandoah, Pa.

ВЫДѢЛОВЙ:
А. Горбаль, Ansonia, Conn.
Мих. Нехай, Yonkers, N. Y.
И. Смитъ, Mahanoy City, Pa.
Ив. Фаринякъ, Trauger, Pa.
П. Пейко, Pittsburg Pa.
Конст. Кобанъ, Olyphant, Pa.
Ив. Адзима, Mt. Carmel, Pa.
П. Ярема, New York City.

ЗАСТУПНИКИ:
Я. Янковичь, McAdoo, Pa.
Ал. Шляпта, Mayfield, Pa.
М. Романикъ, Brooklyn, N. Y.

Дописи.

25. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

Ц. К. розбійники.

В селї Різдвянах, рогатинського повіта, є і читальня і крамниця і люди при виборах добре тримають ся і, що найважнійше, до всего того прийшли вони своїм розумом, без ніякого проводу інтеліґенциї. Але таке розумне та просьвічене село не подобаєть ся галицким властям, котрі хотіли би хлопа держати в як найбільшій темноті і як найтяжшім ярмі, і ті власти лише ждали нагоди, аби село знищити. Така нагода трафила ся. Тамошному посесорови жидови, котрий своїм наймитам страшно мало платить і дуже погано з ними обходить ся, вибито, очевидно з пімсти, вікна. А на Великдень люди намовили чоловіка з сусїдного села, котрий продавав у жидівській коршмі горівку, аби покинув тоту погану роботу в таке велике сьвято. Староство, довідавши ся про ті два факти, налякало ся мари страйку і бойкоту, наслало на село 6 жандармів і судово-політичну комісию. Почало ся слїдство і арештованя. Але арештували не тих, котрих посесор посуджував о вибите вікон, тілько найповажнійших ґаздів, котрі мають найбільше значінє в громадї, між ними й війта. Таким способом хоче староста налякати село і зробити при слїдуючих виборах „добрий інтерес“ для панського кандидата. На конець передано цїлу справу рогатинському повітовому судови. Як вона скінчить ся, побачимо, але цікаве те, що коли в иньших краях власти сприяють розвиткови громад, то в Галичинї цїсарські урядники, йдучи під лад польській шляхтї, допускають ся простого розбою на гладкій дорозї, аби лише чесну громаду налякати.

З парляменту.

Але мимо того хлопи мусять платити солені податки і парлямент що року ухвалює державний буджет по волї правительства, а більшість парляменту, зложена з самих ворогів робучого народа, переголосовує все внесеня народнїх послів. І сего року парлямент упорав ся вже з буджетом, ухваливши його 154 голосами против 114.

З послїдних днів нарад згадаю, що над буджетом рільництва промовляв з Русинів іменований правительством „послом“ др. Гладишовський, описуючи нужду руського хлопа, а при буджетї судівництва промовляв москвофіл пос. др. Король, підносячи кривди Русинів в судах. Другий ніби-руський нібипосол, радник Длужавський, поляко-москвофіл, іменований правительством на посла з хлопської курії коломийського і сусїдних повітів, жалував ся, що висші урядники в суді замало авансують...

Пос. Яворський вніс в тім часї одну інтерпеляцию в справі брутальности жандарма підчас похорону одної селянки, і внесене, аби правительство ратувало галицьких хлопів із довгів, взявши гіпотечні довги на себе і стягаючи їх в податках. Але австрийське правительство не має часу на такі „дрібниці“, бо тепер має старати ся о нові гармати...

„Просьвіта“

У Львові відбули ся 19. м. м. загальні збори руського товариства „Просьвіта“, котре істнує від 1868 р. і видаванем книжочок для народа та закладанем читалень і крамниць по селах причинило ся чимало до піднесеня просьвіти і добробиту між руськими хлопами. Членів має се товариство 7.987, а читалень 1.013. При богато читальнях є крамниці і позичкові каси вже такі богаті, як малі банки. Так пр. каса в Скалї над Збручем має 70.000 корон річного обороту. Против „Просьвіти“ скажено аґітують москвофіли, але мимо того, вона розвиваєть ся що-раз красше. Головою „Просьвіти“ вибрано й на сей рік пос. Романчука, а до виділу входить між иньшими др. Іван Франко.

Руський університет.

На фонд для руських студентів прийшло до 24. цьвітня с. р. 62.161 корон і 23 сотиків, з чого вже видано 34.999 корон і 67 сотиків.

В нашій суспільности була піднесена гадка, аби зі складок народа заложити приватний університет, а один Русин видав був про сю справу в Чернівцях книжку п. з.: „Університет через підписку“. Однак довірочні збори визначнійших Русинів з цілого краю, скликані в сій цїли на 19. м. м. до Львова, заявили ся против закладаня приватного університету, бо по перше се річ дуже дорога, а без реальної користи (з такого університета не приймали би пр. до державної служби і т. п.), а по друге руський нарід за свої податки має право домагатись, аби правительство заложило державний руський університет. Тільки домагати ся, а дістати — не все одно, і руський нарід повинен напружити всї свої сили, аби зломати пануючу тепер в Галичинї польсько-шляхотську кліку, аби до парляменту вислати із руських повітів самих руських остро-опозицийних послів, а тоді і можемо мати надії, що наші домаганя правительство мусить сповнити... Бо лиш тому дають, про кого знають, що він з'уміє силою взяти, коли не схотять дати добровільно!

27. Мая, 1902 р. М. Л.

З Mt. Carmel, Pa.

На весні розвиває ся деревина і всї зіля і всї зерна посїяні чоловіком. Так само і всї народи ся розвивають як ті дерева і ті насїня, тілько наш руский народ все еще спить як ті дерева в зимі, але где куда і декотрі Русини зачинають також прозирати з тої тьми. Но коли наш народ зачинає ся розвивати, то так го всї вороги хотять придусити як терне тоє зерно, котре чоловік сїяв на ріли своїй і упало в терне. В нинїшних часах тим тернем суть в Америцї айриши а в краю шляхта польска, що наш народ так придушують і не хотять дати ему ся розвивати, а то тілько для їх бизнесу, бо они би знову хотїли постановити такі часи, які були давно, що Русинови не вільно було ся учити, бо они знали, що як Русин буде знати читати то они не будуть годні ним так робити, же їм ся не дасть. Так ся і стало. А наш нарід і до нинї ще темний хотяй гдекуди прозріває то знов приходить діявол боячи ся, щоби ся не спас від него і темнить его, щоби сидів темний і дальше, бо если би видів то він би не мав ниякой роботи, ниякого бизнесу. Тож тераз маме прекрасний примір на Русинах в Passaic, котрі по части зачали прозрівати і не хотїли вже мати більше опікунів анї не хотїли вже більше належати до спілки. Так купили собі церков таку незалежну і спровадили собі о. Волошина з Маганой Ситі, Па. І ті Русини мислять, що они мають церков і що не мусять вже належати до айриских католицких бискупів, а оно так не е. Знайте добре о тім, братя, і дайте позір, жеби ваш слуга в вашім домі ґаздом не був а він починат бути. Єсли ви хочете бути незалежними то вам не треба папу випоминати, то перше. Друге, коли ся хто женить а то в такім інтересї, що прийде з контрів чоловік, а не має коли там сидїти, бо хоче вертати назад, не кажу тепер, бо страйк, але як то перед страйком. Прийшов я з одним парубком до Пасеік і винайшов собі дївчину, так пришли ми до о. Вол. що ми би хотїли мати зараз слюб. Він каже, що не може зарань слюбу дати заки не буде мати позволїньство з Нюарку від бискупа для того що огласки не буде, і то каже мусите заплатити $3.00 а нїт то каже чекати аж до Недїлї, а то для того, бо знав добре, що чекати так довго не будемо, та що дївчата не хотять іти без слюбу до контрів, то як ми не будемо чекати, то мусимо на бискупа заплатити. Ми кажемо, що ми на бискупа анї зломаного цента не дамо а о. Вол. як не схоче так дати, то ми підемо до Джерзи Ситі. Тогди о. Вол. став злий, тай став казати: ідїть, там достанете, там вільно дати без позволїньства. Прийшли ми до другого сьвященника в Passaic (не знам як ся там зове) то есть до залежного то так само каже платити на бискупа не три але чотири доляри. Ми відказали, що потому другий раз прийдемо му повісти чи буде то, так ми вже назад до него не вернули, а о. Волошин зачав скакати по гавзї кажучи: в мене то нич, що пійдете до Джерзи, же я не достану за слюб. То в мене так 10 долярів як нич, як 10 центів. Подумав я собі: чоловіче, коби ти пішов на них робити до майнів як я, та они би в тя коштували. Чув я, що католицкий бискуп заказав правити о. Волошинови богослужене так, що і не правив і в другу Недїлю, що читав лист від бискупа з Нюарку, що той позволяє ему тоту церков пошвециц. От то й видимо що який наш народ темний. Купили собі церков за свої центи і спровадили собі сьвященника і не хотять бути залежними, то таки їх слуга, бо їм служить, они му платять, а він їх знову хоче піддати під тих, котрі би годні, тоби нас дораз стерли із лиця землї! Ви, братя Русини в Passaic, если ви купили церков сами і не дозвалялисте ся, жеби вам позволили купити, то чомужби вам не вільно було посьвятити? Чогож ваш душпастир ся пібрав вам служити за незалежного, то чогож ся дозваляв? Та чи то ви не годни в своїм домі собі роказати? То ганьба, встид не тілько перед людьми але перед Богом! Чи то ви все не маєте ще років, щобисте були раз о собі не під опікунами, котрі нам нїчого доброго не дїлають? Той ваш отець В. хоче належати і вам спровадити опікунів а то задля того, бо они мають і роблять добрий бізнес, а бискуп знову буде робити так, щоби потому церков під нього записати. Єще до того тоти Русини, що під бискупом, не будуть годни сьвященника вигнати як церков буде під бискупом. То, братя, Русини не дайте ся окламати, бо то ваше добро, не давайте чужому в своїй хатї розказувати, а сьвященникови новісти, що так мусить робити, як цїла парафія ухвалить. Парафія має вибрану раду, котра має дозирати і розказувати і не треба бути тим стеблом в поли, що де вітер хоче то ним похилить. А ви Русини смотьте добре, яких вибераєте до ради, щоби не були лизунами, бо Русини вже ся досить всїляких рук націлували. Єще деколи цїлуєш руку сьвященника а він то тя ньов прасне, так як одного разу мене; я беру цїлувати а він не подав, але мя ньов праснув, що менї кров ся пустила, від тогди я вже вільше не буду сьвященникови руку цїлувати. Єсли о. Вол. не хоче посьвящати без позволїньства, то собі запросити других, а отцї котрі о то дбають, прийдуть. Они ся не будуть дозваляти бискупа, котрий до того не має нич а о. Вол. если ся боїть суспендуваня (як нам казав) то най іде служити бискупови і папі, як не хоче парафії. Нїхто не може служити двом панам Богу і мамонї, так Ісус Христос казав. І то не дивниця, що о. В. під бискупа ся пхає, бо він Шенандорскому родак я Шенандорский присїгав і Мейфілдский. Шенандорский о. Лавришин а Волошин то оба з Угорщини, то они барже би ради Мадярів любити, як Русинів. Вам отче превелика ганьба если ви ішли Хвалу Божу служити до незалежної церкви і же будете тим Русинам за незалежного сьвященника, коли ви ся боїте бискупа, же вас суспендує. Та чомуж сте ся не бояли там іти до такой незалежной церкви? Видно з того, що ви добре смотрите на свою кишеню, жеби була повна, хоч-сте повідали, що в вас 10 долярів як 10 центів. То ви отче не робте з себе сьміха, же вас бискуп суспендує, коли другі ся не боять і їх не суспендують. Коли всї ся о то бють, жебизме не мали веце опікунів а ви ся сами там під нього пхате і других там хочете також за собою потягнути. Правда, як ем о тім згадав, що ви робите лїпший бізнес, бо ви все від глупого Івана вилудите на бискупа. Так як в старім краю, як ся хто хоче женити та дахто повість, що то була родина то треба писати до Риму, а позволїньства з Риму дотля не буде, докля наш Іван не заплатить добре, а як заплатить то позволїньство прийде на другий день, Тож раз треба виречи ся тих опікунів і самим собі дозирати свого господарства най нами тілько другі народи не заряджують, а Ляхи най нам завсе не повідають: ґлупі Русїн.

Яцко Тишкевич

З Філядельфії. Па.

Дивно нам дуже, що ч. дописувателї „Свободи“ оправдують ся перед „Не-Правдою“ а за що і по що? таж ви рускі інтеліґенти! Я можу сказати, бо знаю, бо сьвіта кус перейшов, видів ріжний нарід, студіовав їх поступ та характер — бо, що правда, менї лекше було, чоловік не мусїв ся озирати о свою підпору, бо хоч мав іно кавалок хлїба все зо заду надійшов. Прийшовши до Америки кортїло мене походити по руских „плейзах“ где менї удалось, як: Shamokin, Mt. Carmel, Olyphant, New Jersey, Yonkers, New York і знайшов я там дуже поступових і інтеліґентних людей а то майже всї ті Лемки, що читають „Свободу“ нашу і галицкий „Гр. Голос“, „Дїло“ і другі подібні ґазети, а не москвофульскі. А „Не-Правда“ що? Та они суть мадяри так ⅔ редактора, як і ⅓, оба мадяри, то мусять брехати, або мази продавати.

Ф. К.

З Йонкерс, Н. Й.

Ще тілько чутка ішла помежи нарід, що буде виходити руска робітнича ґазета в Ню Йорку і що та ґазета не буде робити неприязни між народом, тілько буде містити то, що есть добре про нарід, розуміє ся: наука і просьвіта. Аж тут дістає ся менї »Правда« до рук, котру видає руский робітник Лемко — тай читаю. Га-га-га, що тут за наука, просьвіта, аж моя голова спухла, що тілько нахапала ся розуму з тої ґазетки. Нїт більше тілько рандикали, чорти і попи. Чи ви, пане редактор, гадаєте, що то є наука для руских Лемків?! Чи ви гадаєте, що руский робітник такий темний, що вже нїчого не читав до того часу, аж ту вашу базграняну?! То ви, що маєте щепити любов поміж народ і притягати его до едности і помочи тим сьвященникам і народу, котрий боре ся за свою віру і церков з Айришами і другим народом, а ви еще стаєте по сторонї Айриских бискупів і Мадярів, а наших сьвященників і народ визиваєте хрунями, социялїстами, рандикалами, полякими, жидами і ріжними іменами?! І що-ж наш сьвященник не чоловік, тілько ваші мадярони і кацапи суть добрі сьвященники, котрі присягають по кортах, що хотять бути під властию Айришів і Ляхів, щоби руский робітник не мав більше права вигнати їх з парохії?! Правда, що тому суть винні люде, що таких дармоїдів тримають в своїх парафіях. Дальше читаю, що тут нам робітникам треба закладати руску орґанізацию; що то має значити? Чи-ж ту не є »Р. Н. Союза« та руских брацтв, коб лиш чоловік міг платити. Правда, що ту нема ще тої орґанізациї, котру ви заложили в Ню Йорку, що називає ся »Неправда кікерів«, бо ви всї кікери, котрі булисте повимітувані з брацтв і парохий. Видаєте тепер »Неправду«, щоби завсе своєю змійскою їдию чоловіка вкусити і додати їди до серця, бо іначе кікувати не можете, бо люде вас слухати не хочуть, тілько через ту шмату разите своїм загнилим плодом, котрий нїколи не прийме ся. Я би радив вас всїх кікерів, щобисте ся зійшли до одного міста і виставили собі свою церков і взяли своїх сьвященників таких, яких ви уважаєте про свій бизнес, а нашим сьвященникам »вікраїнцям« дали спокій, бо наші сьвященники старають ся о добро Русинів в Америцї і борють ся за свою віру і церкву з непрошеними ворогами. А ви, кікери, що можете зробити?! Можете сїяти ненависть і робити ріжні партиї, як зачинаєте і потому кажете, що то »попики вікраїнцї« наробили партий. Питаю, чи тут в Йонкерс наш о. П. Т. коли де не-будь казали за які партиї, або за »Вікраїну«, чи-ж не ваш С. Д. провадить партию свою кікерску від того часу, коли його вишмарили з братства? Від того часу не має чоловіка, з котрим би повитав ся. Тож не гадайте, що будете темнотою в своїй »неправдї« всїх людей сьлїпити.

О. Вариха.

ЗАЯВА.

Ми цїлком не потрібуємо, щоби ся »Не-правда« старала нашим Excursion-ом, бо ми ся самі постараєм. А то, що парохіяне в Yonkers дуже обурені на о. Тимкевича за то, що ходив до Олифанту то чиста брехня. Парохіяне як до тепер хотїли отця Тимкевича так само и тепер суть з него вдоволені і нїяких мітинґів не зганяли напротив сьвященника. У нас було таких 6 а може 7, що хотїли щоби о. Тимкевича з Yonkers вигнати, але то такі парохіяне, що до сповіди ходять до царославного, паски сьвятити йдуть до угорского а до церкви ходять до галицкої. Ми не потрібуємо такого орґана нашої церкви як »неправда«, бо у нас є комітет церковний і він занимає ся справами церковними.

До Yonkers »неправду« посилають хотяй єї нїхто не заплатить; може би скоре дав на ню цента, щоби такі брехнї не писала. Очевидець з Yonkers чогось свого імени не положив, ми того очевидця добре знаємо хотяй імени свого не підложив.

Yonkers, N. Y. 6. Юнія 1902.
КОМІТЕТ ЦЕРКОВНИЙ:
Александер Трембач,
Апрій Драган,
Авксентий Телех.

N 56

Заява.

На напасти противъ мене, помѣщенй въ »Правдѣ« (?) ч. 8. май 24. 1902 р. заявляю: Лишь людямъ чести вôдповѣдаю на дописи вôдносячіи ся до моеѣ особы. — Не вôдповѣдаю нѣколи пôдлякамъ, брехунамъ, запродавцямъ своихъ святощей, своей вѣры, свого народу, та ще и лизунамъ . . . . . айрискихъ бискупôвъ. Вôдповѣдати вамъ булобъ нижше моей ч Се моя послѣдна заяв васъ „Святѣйшій Си вôдъ „Правды“ (?). — шѣть дальше, що змож сежь вашь щоденный хлѣ бо вы въ брехнѣ взрос та и нею жиете.

Константиновичъ

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

УВАГИ.

Слїдуючого тиждня відбудуть ся дві конвенциї: »Руско Народного Союза« в Jersey City, N. J. та »Соединенія« в Johnstown, Pa.

Конвенциї становлять поки що дуже важні події в житю такого народу, як американьскі Русини. Они дають спосібність зійтись до купи людям одної нациї, розкинених на широких просторах бодай раз в два роки. На конвенціях таких радять о добрі орґанїзаций взаїмної помочи, тих орґанїзаций, котрі поки-що мають по церкви найбільший вплив на тутешний руский нарід. Там радять також про часописи — орґани сих орґанїзаций та другі річи. Кромі сего участники конвенций ведуть між собою „не-офіціяльні“ розмови про справи полїтичні, робітничі, церковні і т. п., що також не є без значіня.

Правда, на конвенциї приходять нераз люде, делеґати, або урядники, що не дбають о добро загалу, але о свій власний інтерес. Такі люде готові нераз виступити против найсправедливішого внесеня, против найлїпшої справи та зробити »баламуту«, а навить старатись розбити конвенцию, если лиш бачать, що ся справа не принесе їм гонору або доходу до їх кишенї. Лучаєсь і так, що на конвенцию приїдуть люде, [illegible]амі мало думають та [illegible] ся легко повернути [illegible]у сторону або другу.

[illegible]акі люде дуже много не [illegible] приносять шкоди орґа[illegible]ациї, котрої суть члена[illegible] і длятого ті, [illegible] посилають таких людий на конвенцию, або вибирають таких за урядників, блудять грубо, шкодять самим собі. На конвенцї повинні бути лиш самі честні люде, дбаючі о добро всїх членів, а не лиш о своє власне; люде що мають свій власний розум, а не дадуть ся першому лїпшому крикунови навернути на своє копито. Лиш з таких людий зложена конвенция може принести хосен не тілько дотичній орґанїзациї, але і ширшому загалови.

Сегорічні конвенциї мабуть будуть досить цікаві »Соединенія« конвенция має бути ювилейна (з причини 10 лїтного істнованя сеї орґанїзациї), получена з всякими можливими парадами і »шопками« в родї показуваня людям »апостольского візикатора« і т. п. Кромі сего заносить ся на немалу бучу. Як видно з внесень надісланих ріжними братствами до головного уряду »Соединенія«, то члени сеї орґанїзациї сприкрили собі вже пановане г. Жатковича та всїляких Кальвінів, Лютеранів і т. п. і хотіли-б, щоби заряд сеї орґанїзациї віддано в руки другим людям, а передовсїм Русинам, а не перекинчикам та Мадярам. Єсть також сильна аґітация за тим, щоби г. Жатковичови відобрати „А. Р. Вѣстникъ“, а передати комусь другому. Г. Жаткович за послїдні два роки міг заробити на орґанї »Соединенія« »Амер. Р. Вѣстнику« шість до вісїм тисяч долярів готового гроша, а се прецїнь ласий кусок хоч для кого.

На конвенцию „Союза“, як чути, з'їдесь сего року чимало москвофульских хрунїв, котрі хотїли-б „Союз“ захопити в свої руки, а сли се їм не удасть ся, то его розбити. В тій цїли они збирають всї свої сили, але сподївати ся належить, що честні делеґати, що приїдуть на конвенцию, не допустять до сего та покажуть зрадникам руского народа і лизунам айриских бискупів, що для таких, як они, в „Союзї“ нїт місця.

СТРАЙКЪ.

Можна смѣло твердити, що загальный страйкъ майнерôвъ дôйшовъ теперь до найвысшои точки свого розвою. Робôтники держать ся знаменито, слѣдна мѣжь ними прекрасна солідарнôсть, а властителѣ копалень не можуть нѣякъ выкликати робôтничихъ розрухôвъ, щобы мати нагоду спровадити вôйско, а опôсля, пôдъ его охороною пустити въ рухъ хочь кôлька майнôвъ. Завели ся такôжь на машинѣстахъ, фаерменахъ и помпрунерахъ. Гадали собѣ сердеги, що они не послухають приказôвъ екзекутивного комітету и не прилучать ся до страйкерôвъ. Одначе стало ся противно. Зъ загального числа 5266 застрайковало доси 5000. Прочѝ роблять, але зъ ихъ роботы нема хôсна, бо бôльшу часть майнôвъ заливає вода. Въ загалѣ дуже мало „скебôвъ“ лишило ся при роботѣ, а й тѝ покинуть єѣ мабуть незабаромъ. Страйкеры мстять ся на нихъ страшно и то при помочи бойкоту. До такого „скеба“ нѣхто не заговорить, не зайде, не поздоровкає ся, анѣ не поратує, хочь бы сейчасъ гинувъ. Купець не купить вôдъ него анѣ не продасть ему нѣчого, зъ дому, до котрого вôнъ прійде утѣкають всѣ, выкидають зъ парохій, братствъ, клюбôвъ и т. д. Навѣть его дѣти, жѣнка и проча родина не можуть показати ся мѣжь людьми. Въ кôлькохъ майнерскихъ оселяхъ коло Вілксберъ, Гейзелтонъ и Скрентонъ, Па. застрайкували шкôльнѝ дѣти противъ учителѣвъ, котрыхъ братя є „скебами“; комітетъ страйковый въ Вілксберъ, Па. зажадавъ вôдъ шкôльныхъ директорôвъ, абы сейчасъ прогнавъ всѣхъ такихъ учителѣвъ. Словомъ, наче мечь Дамокля висить надъ скебами страшна погорда загалу. Юнія Сполученыхъ Майнерôвъ звернула бачну увагу на заприсяженыхъ сторбжôвъ („депутіс“), котрыхъ властителѣ компаністы вербують зъ цѣлого краю. Показало ся именно, що є се найбôльшѝ злодюги, очайдухи, волоцюги, кримінальники и злочинцѣ. Въ копальни Стентонъ, коло Шамокінъ, Па. оденъ зъ такихъ сторожôвъ пострѣливъ смертельно минувшого четверга молодого хлопця, Ч. Мекана, котрый посмѣвъ зблизити ся до копальнѣ. Вѣсть о убійствѣ невинного робôтника въ однôй хвили розôйшла ся по цѣлôй околици. Зôбрало ся кôлька тысячь робôтникôвъ и були-бъ сейчасъ линчували всѣхъ сторожѣвъ, якъ-бы не голосъ кôлькохъ розважныхъ людей. Скôнчило ся на тôмъ, що завôзваный шерифъ, не могучи дôзнати ся, котрый зъ 9-охъ сторожôвъ стрѣлявъ, заарештувавъ всѣхъ. Вôдъ того часу по цѣлôмъ теренѣ твердого вугля зачали бойкотувати сторожôвъ, а майнеры старають ся що силы вплынути на правительство, абы оно заборонило компаністамъ послугувати ся такими людьми.

Урядники юніи обчисляють будьто бы зъ причины страйку поверхъ 60 тысячь робôтникôвъ покинуло Пенсилвенію, шукаючи працѣ деинде. Около 20 тысячь чужинцѣвъ (зъ того числа) вôдъѣхало до Европы.

На теренахъ мягкого вуля въ Вирджініи и Вестъ Вирджініи такожь розпочавъ ся величезный страйкъ вôдъ дня 7. с. м. Доси покинуло роботу 15 тысячь робôтникôвъ. Такимъ способомъ страйкеры при твердôмъ вуглю найшли велику пôдмогу и могучого союзника. Всѣхъ майнерôвъ страйкує загаломъ около 280 тысячь. Є се поважне число, котре може дôйти до 500 тысячь, наколи прійде до страйку въ копальняхъ западнои Пенсилвеніи. Все те лякає не мало промысловцѣвъ и торговельникôвъ цѣлои Америки. Ходить чутка, що пôдъ ихъ натискомъ правительство Спол. Державъ загадує помирити воюючѝ стороны. Въ тôй цѣли заименувавъ президентъ Рузвелтъ, спеціяльного комісаря, котрый має провѣрити цѣлу справу що и якъ дало бы ся зробити. Комісарь радивъ ся зъ властителями майнôвъ и дня 10. с. м. зъ президентомъ Мічеломъ. Выслѣдокъ нарадъ незвѣсный. Говорять лише, що вугляный тростъ хоче пôдвысшити робôтникамъ платню ô 5 процентъ. Кромѣ того въ добре поинформованыхъ кругахъ твердять, що страйкъ не потягне вже довго: найбôльше 4—5 тыжнѣвъ и скôнчить ся въ хосенъ робôтникôвъ.

Візитатор і его перші кроки.

Мадярский гр. кат. обряду візитатор зачинає подвизатись. Кажемо мадярский, бо сей візитатор ще не заявив себе Русином, о чім добре знає славний редактор »Ам. Р. Вѣстника«, котрий в своїх двох статях в ч. 19. завзяво всюди плеще »гр. кат.« Слова »руский« не виписав нїгде, а до мадярщини боїть ся зараз признати. Візитатор і его подвиги очевидно нас мало обходять, однак тому, що о. Андрей Ходобай есть з роду руского і буде мати до роботи з Русинами з Угорщини, тому будемо подавати до публичної відомости его подвиги. Розуміесь, ті вісти не походять з першого жерела, бо о. візитатор відносить свою дїяльність ту в Америцї тілько до угорских підданих, о чім ясно з его поступованя, але таки ті вісти досить інтересні та комічні і ми їх подаємо за »Амер. Рус. Вѣстникомъ«. Ось »Ам. Р. Вѣстникъ« принїс в 19. числї аж дві статейки того напряму. Перша статя носить титул:

»Нашъ викарій и его дѣйствованіе. Первый священническій соборъ подъ предсѣдательствомъ нашого викарія, апостольского визитатора.«

і тую статю ми переповідаємо таки словами редактора г. Жабковича:

» . . . . дня 21. мая подержанъ былъ первый священническій соборъ, созваный Его Высокопреподобіемъ нашимъ викаріемъ, апостольскимъ визитаторомъ, въ Бруклинѣ, Нью Іо. . . . Наши священники, якъ бы лишъ внушаемы важностью дѣла сойшлися почти всѣ съ изъятіемъ пятѣхъ (тих 5 неприсутних вичисляє), . . . дня 21. мая уже скоро утромъ священники числомъ 32, а сице 24 изъ епарх. мукачевской а 8 изъ еп. пряшевской, были въ одно въ залѣ бруклиньской гр. каѳ. школы, отъ куду послѣ 9-го часа удали ся въ церковъ, чтобъ быти притомными на св. Литургіи..... котору целебровалъ Его Високопреподобіе викарій..... Св. Литургія скончилась въ полуодинайцятой годинѣ, коли всѣ священники удались въ залю школьну, гдѣ послѣ пропитія „Царю небесный“ священникъ — несторъ о. Валентій Балогъ привиталъ нашого любимого и т. д. викарія«. — Бесїдник висказав радість з приїзду такого „вожда“, якого представляє особа о. А. Ходобая, заявив „любовъ“ і „преданность“ всїх священників і внїє многая лїта.

»На прекрасну привѣтствующую рѣчь о. В. Б. Его Высокопреподобіе съ истиннымъ отцевскимъ снисхожденіемъ и любовью отвѣчалъ«. Розуміесь, насам перед подякував, опісля обіцяв „неутомимо работати насколько силы позволятъ“, обіцяв не дїлати „между ними ніякихъ епархіяльныхъ розлукъ“ та не давати „первеньствъ“, що буде мірити всїх одною міркою, нарештї поздоровив всїх присутних і „засѣданіе открытымъ заявилъ“. Розуміесь само собою, „щиро-отцевскіи слова любимого(!) нашого викарія споводовали на притомныхъ самое пріятнѣйшое впечатлѣніе“ . . . . . що „восторгъ не имѣлъ границъ и френатичнымъ рукоплесканіямъ не было конца.«

» . . . . Цѣли того священнического первого собора регистровати можемъ въ слѣдующихъ, а сице:

1) Чтобъ Его Высокопреподобіе, нашъ викарій, представился священникамъ и съ ними лично познакомился.

2) Чтобъ Его Впрд., нашъ викарій извѣстилъ, что Римскій св. Престолъ, особенно же Пропаганда Вѣры, съ якимъ кругомъ дѣйствія и властію снадбилъ его.

3) Чтобъ Его Впрд., нашъ викарій посовѣтовался зъ духовниками о средствахъ и пособіяхъ, котрыи нужными кажутся быти къ упорядкованію церковныхъ нашихъ дѣлъ, при таковыхъ же и къ укрѣпленію въ народѣ нашомъ любви и преданности къ своей вѣры, къ своей святой Церкви и къ инымъ благороднымъ нашъ народъ возвышающимъ дѣламъ«.

»Совѣтованія почти лишь надъ выше спомнутыми дѣлами провадились досить изчерпательно и важно . . . . . и ради переведенія таковыхъ въ практическое употребленіе назначенъ особенный совѣтъ, въ составъ которого выволены были а сице одноголосно: оо. Антоній Кечкейшъ, Александеръ Дзубай, Корнилій Лавришинъ, Гавріилъ Мартякъ, Юлій Чучка и Петръ Кешелякъ.

»Засѣданіе о полдругой годинѣ пополудни было отсрочено, коли всѣ притомныи перейшли въ НьюІоркъ въ гостинницу Cafe Martine . . . . гдѣ въ первоетажной свѣтлой залѣ былъ устроенъ банкетъ, на который появился и австро-угорскій генераль-консуль . . . . .«

»Банкетъ сбылся при самомъ пріятномъ настроенію. Было сказано много красныхъ одушевленыхъ тостовъ . . . . .«

»Тостовали« візитатор в честь Папи, австрийского цїсаря і президента Спол. Держав; опісля конзуль, піднїсши, що „великое дѣло амер. гр. каѳ. съ выименованіемъ визитатора еще не скончено«; . . . . »Было оказано больше на Его Превосходительство генераль-консула, въ которыхъ выражалось сердечне благодареніе за теплое его интересованіеся съ судьбою нашого чесного, къ своей вѣрѣ, народности и къ своему родному краю такъ лояльно относящагося народа.«

»Особное вниманіе произвелъ тостъ о. Гавріила Мартяка, что одъ нынѣшного дня не узнаетъ разлуки между мункачевскими и пряшевскими священниками . . . . слѣдовательно да не будетъ ніякихъ распрь, непорозумѣній, но да пануетъ николи невыгасающая братская и коллегіяльная любовь . . . . Въ заключеніе произнесъ Его Впр., нашъ викарій еще нѣсколько словъ . . . . Съ тѣмъ свѣтлый и исторического значенія сей банкетъ скончился, коли прибылъ фотографистъ и отфотографовалъ всѣхъ на банкетѣ присуствующихъ«.

»Посли около 5-го часа засѣданіе продолжилось, на которомъ продолжались разныи разговоры . . . . вконци же было предложено превосходное сочиненіе о. Юлія Медведкого изъ Микиспортъ объ автономіи амер. гр. каѳоликовъ . . . . чтобъ народъ нашъ видѣлъ и убѣдился, что наши священники на сколько занимаются интересами нашого народа . . . . . Въ 7 часовъ вечера Его Впр., нашъ викарій закончилъ засѣданіе, попращавшись до ближайшого милого свиданія на ближайшомъ соборѣ въ Джанставнъ, Па. . . . . .«

Отсе точний перебіг нарад, який передав сьвітови г. Жаткович своєю сьмішною що до форми і змісту тарабарщиною. Сли воно справдї так було, як описує „Ам. Р. Вѣстникъ“, то — приглянувшись сему шелягови з другого боку — мушу признати, що се

Чиста комедия.

Кажу, комедия, бо-ж годі припустити, щоби інтелїґентні люди, що хочуть уходити за проводирів хоть би навіть „гр. каѳолических“, так мало розуміли те, до чого беруть ся. Що се властиво було 21. мая в Бруклинї? Чи се „соборъ“, чи „засѣданіе“, чи „нарады“, чи так собі звичайні „розговоры“? Г. Жаткович сего не годен зрозуміти, бо мішає всьо разом, як горох з капустою. Що, г. Жаткович не розуміє? Таж він не нинїшний! Він дуже добре розуміє і власне тому не годен був охрестити того „собору“ одним іменем. Той „соборъ“ о. візитатора і 32ох мадяронів — (перепрашаю за слово, бо они звуть себе „американьскими гр. каѳоликами“) — у г. Жатковича не має нагіть стілько значіня, що обід чи там „банкетъ“, який г. Ж. зве „свѣтлымъ и исторического значенія“.

Рівно-ж не відомо, хто сей „соборъ“ скликував, бо жадного оголошеня не було, хиба яке приватне, бо-ж се — що бомкнув свого часу редактор „А. Р. В.“ — ніхто не міг брати на правду.

Той собор зі всїми додатками тревав несповна 10 годин; зачав ся по 9 годинї рано, а скінчив ся о 7 год. вечером; з того служба божа тревала 1½ години, а „банкетъ“ 4 години, значить радили тілько 4 години несповна. То-ж не дивниця, що ухвали вийшли такими мудрими! А се вже не комедия, але самодурство і виставлюване собі сьвідоцтва убожества.

Самодурство

полягає в тім, що з звичайного собі візитатора, котрий не представляє жадної власти анї гідности, роблять то апостольского візитатора, то апостольского вікарія і т. д., чим о. Ходобай не есть. А кадженям та „френатичним“ оплескам, якими обложили о. візитатора, не було кінця. Не знаю тілько, чи се самодурство вираховане на обаламучене народу чи о. візитатора, незнаючого обставин, в які попав? Відкинувши той телячий восторг — після опису „Ам. Русс. Вѣстника“ — остають ще наради і „банкет“.

Наради

самі собою не представляють жадної вартости. Мене радше займає спосіб виконаня тих нарад чи там „собору“, якого ще певно на сьвітї не було. Ті наради по просту зраджують незнане обставин, цїлковиту неспосібність учасників до всякої народної роботи і сьвідчать, як далеко відчужилась угро-руска інтелїґенция від свого народу, котрий єї ще годує своєю кервавицею. Сьвідомі Русини звикли нарікати на Мадярів і мадярскі порядки, котрі Русинів угорских вивлащують, а ту, братя, на вільній земли маєте ту саму інтелїґенцию, що самовільно гне карк перед мадярским молохом і при помочи его хотїла б панувати й ту над своїм народом.

Те з нарад, що г. редактор „А. Р. В.“ „зарегистровал“ в трех точках: 1) щоби „любий викарий“ представив ся всїм сьвященникам (яким?), 2) щоби обвістив круг своєї власти, 3) щоби порадив ся „дудовников о средствах і пасобіях нужних ко упорядкованію церковних дел“ — виглядає радше на інформацию для самого „любого викарія“, ніж на якісь наради. З сего нікому користи жадної не прийде, навіть самому „любому викарію“.

А в тім впевнює нас і склад славного, нововибраного совіту, до котрого входять такі старі грішники, як о. Лавришин.

Характеристичнїйшу сторону того славноло собору творить

„Банкет“,

який — після „Ам. Р. Вѣстника“ — має „свѣтле и историческое значеніе“. Господи помилуй, людску наївність! Певно, „историческое значеніе“ представляють „тосты“ т. є. бесїди тих „панів превелебних“ на адресу австрийско-угорского конзуля, котрого опіцї поручали себе і справи своєї церкви. А тих „тостовъ было сказано больше“, — як повідає г. Ж. — От раби, тай тілько! Раб і на вільній земли буде рабом; і в Парижу не зроблять з вівса рижу.

„Тост“ о. Г. Мартяка, щоб запанувала любов і єдність, а зникла незгода і разпря між пряшівчанами і мукачівцями, представляє найбільшу реальну вартість і взятий з відносин між „панами превелебними“, але він певно прогомонить безслїдно, бо нагінка за лїпшими „доходками“ т. є. бизнес, не знає любови.

Новість

цїлої тої комедиї доси невидана „между панами превелебными“, представляє „превосходное сочиненіе“ (якого г. Ж. певно не читав) о. Ю. Медведского, яке він предложив „любому викарію“ з порученем, щоби его „перестудіовал“ і „сообщил“ в „А. Р. Вѣстнику“. Се „превосходное сочиненіе“ має переконати наш нарід, що „превелебні“ дбають о нарід! Так ми вже зачекаємо, коли те „сочиненіе“ появить ся і викличе бажаний переворот в мозґах „вѣрниковъ“!

„Дальшіи дѣйствія Его Высокопреподобія нашого вікарія“.

Такий титул носить друга коротша статя в тім самім числї (19.) „А. Р. Вѣстника“. З неї довідуємо ся:

Дня 21. мая „любый викарій въ сопроводженіи о. Корнилія Лавришина посѣтилъ Нуарского Епископа, который весьма по дружески пріялъ его, разговаривалъ съ нимъ о нашихъ церковныхъ дѣлахъ, пріобѣщавшись быти Ему во всемъ къ помощи“.

Отже радуйте ся угорскі Русини, а ви — превелебні — вже можете спокійно спа-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ти, бо одно чолобитіе вже відбулось таки в день собору і то в товаристві такої ґеніяльної голови, як дотеперішного не оронованого вікария, котрий знае дуже добре неомильність порогів айриских епископів.

Вечером відйіхав „любий викарій“ до Вашинґтону, де 22. мая „довшій часъ канферовалъ съ мѣстоблюстителемъ апост. делеґата о [illegible]ахъ амр. гр. каѳоликов[illegible] отъ которого совреме[illegible] получилъ сои зв[illegible]ніе на то, чтобъ свое мѣстопребываніе довременно преложилъ на окрестность Питсбургскую; вмѣстѣ же возвалъ его и на то, чтобъ послѣ сревидированія всѣхъ гр. каѳ. парафій и Церквей обширный рефератъ заслалъ апост. делегату“...

Чуете, панове, що то за власть представляе той візитатор, як ущасливив на вільній земли угорскихъ „гр. каѳоликовъ“ мадярский ряд і Рим, а котрого „пани превелебні“ і г. Жатковичь зробили апостольским вікаріем? То такий „викарій“, котрому навіть заступник апостольского делеґата росказуе, означуе місце і визначуе роботу. Радуйтесь угорскі Русини на вільній земли! А може Господь Бог не хоче, щоб ви були Русинами, тілько греко-католиками!

»Ам. Р. Вѣстникъ« каже, що о тім о чім говорив з заступником апост. делеґата, увідомив всіх сьвященників. Чи не пробрехавсь бідачиско!

„Дня 24. мая Его Впр. любый викарій посѣтилъ викарія діецезіи Нью-Йорской и съ нимъ долго конферовалъ о церковныхъ нашихъ дѣлахъ“. Се вже трете чолобите! Подай Господи! Чим йіх більше, тим „церконыи дѣла“ дальші від смерти!

Того самого дня був ще в Yonkers, N. Y., а слідуючого дня правив там службу в біскупскій церкві, держав проповідь і мітінґ, „сревидіровалъ положеніе Церкви и Парафіи (!) и сдѣлалъ въ дѣлѣ о. духовника“, котрий йде в старый край а властиво люде его не хочуть. Г. Ж. пише, що люде приняли „викарія зъ найбольшимъ восторгомъ и одушевленіемъ“, тим часом нам пишуть, що візитатор задля якогось порядку хотів якихсь підписів(!?), але люде відмовили. А дня 27. мая рано відйіхав „викарій“ в Пітсбурґ, як розказав заступник делеґата.

Радуйтесь гр. католики! Спасеніе само пхаесь вам, а ви его не пізнаете і відпихаете! Мені здаесь, що всьо то — що поописував »Ам. Р. В«. в числі 19 — вистарчить для розумного чоловіка, щоб его обляти зимною водою, щоби не попав в надмірне одушевлене, і уваг не потрібуе. Тим може радоватись хиба »Ам. Р. Вѣстникъ«, але дурному все вічная память!

А. Л.

Звертаесь увагу читачів на оголошене Вокально-декляматорского Вечерка на стороні 7-ій. Ціна тикетів 25, 35, і 50 центів.

Режисер і директор С. Я.

— **Павло Прешлякъ**, членъ братства св. о. Николая и „Р. Н. Союза“ въ Питсбурґу, Па. звѣнчавъ ся зъ свою Бѣликъ дня 10-го юнія. Молодôй парѣ желаемо щастя, здоровля и доброго поводженя на многая лѣта.

Члены братства.

Русины!

Приступайте до „Народнои Спôлки“ въ Yonkers, N. Y.!

Чи знаете, що ся спôлка, котра почалась 26. Дец. 1901 р. мае вже **$23.559,56** маетку?

Чи знаете, що тй люде, котрй нею завѣдують, суть всѣ заприсяженй?

Чи знаете, що „Народна Спôлка“ посѣдае оденъ зъ найкрасшихъ домôвъ въ Yonkers, N. Y. и завѣдуе трома шторами?

Чи знаете, що „Народна Спôлка“ дае бôльшій процентъ людямъ, якъ банки?

Чи знаете, що дохôдъ зô шторôвъ буде при кôнци року роздѣленый мѣжь всѣхъ членôвъ и що той бôльше зыску зъ шторôвъ дôстане, котрый купуе бôльше у Спôлки?

Чи знаете то, що чимъ Русины бôльше будуть посѣдати маетку, землѣ, бизнесôвъ, тымъ бôльше ихъ будуть почитати, и тôлько тогды, Американцѣ?

Чи знаете то, що на старôсть вы не маете забеспеченя, и що богато зъ насъ мусить умирати въ poorhous-ахъ, шпиталяхъ, мѣжь чужими людьми, и що мало есть такихъ нашихъ людей, котрй бы умирали въ своихъ власныхъ хатахъ, якъ то було навѣть въ нашôмъ старôмъ, бѣднôмъ краю?

Чому-жь не творите спôлокъ и чому самй себе не спомагаете, и чому своихъ родинъ и своихъ дѣтей не бороните вôдъ бѣды и нужды, о скôлько се въ вашôй силѣ?

Берѣть шеры (удѣлы)
зъ „Народнои Спôлки“
въ Yonkers, N. Y.!

Тй шеры можете дати въ спадку своимъ дѣтямъ!

Тй шеры, такъ само можете переказати своимъ дѣтямъ, якъ ґрунтъ въ старôмъ краю!

Берѣть ся до бізнесôвъ, а якъ не можете, споможѣть своими грôшми

„Народну Спôлку“
въ Yonkers, N. Y.!

и, що бôльше, себе самыхъ!

Грошѣ, найменче $25.00 (оденъ шеръ 25.00) можете посылати на адресу касіера

Mr. Stephen Radko,
449½ Nepperhan Ave.,
Yonkers, N. Y.

а вôнъ вамъ пришле **шеры**, котрй такъ само вартнй, **якъ грошѣ!**

Увѣдомѣть о тôмъ и секретара:

Mr. John Sabat,
355 Nepperhan Ave., Yonkers, N. Y.

Не гадайте, що „Народна Спôлка въ Йонкерсъ — то мала, або незъорґанізована компанія! Та „Спôлка“ мае свою заприсяжену дирекцію и свôй комітетъ, до котрого входять:

Почестный предсѣдатель:
о. Павло Тимкевичь.
Предсѣдатель:
Александеръ Трембачь.
Секретарь:
Иванъ Сабатъ.
Касіеръ:
Стефанъ Радко.

Орґанізаторы:
Осифъ Вариха,
Авксентій Телепъ,
Титъ Дубець,
Иванъ Спякъ,
Сильвестеръ Пелехачь.

Другй директоры:
Вартоломей Дурнякъ,
Андрей Скробала,
Денисъ Мерена,
Андрей Драґанъ,

крôмъ нихъ (всѣ письменнй люде) належать до комітету:

Теодоръ Павчикъ,
Марко Хома,
Илярій Фецко,
Иванъ Мадарашь,
Стефанъ Сивикъ,
Дмитро Кузякъ.

За часъ ихъ урядованя до 31. мая 1902 р. „Народна Спôлка“ мала $13.061.90 доходу и $12.891.52 росходу.

Росхôдъ, якій понесла „Спôлка“, припадае

1) на закупно пропертôвъ	$6.500
2) на шторъ зъ блаватными товарами (dry goods store)	1778.53
3) на ґросерню и бучерню	917.71
4) и на другу ґросерню	537.85

Пропертами управляе членъ дирекціи Стефанъ Радко, а шторами люде, котрыхъ выбрали члены. Всѣ шторники суть заприсяженй.

Шторниками суть:
Авксентій Телепъ,
Андрей Скробала,
Андрей Драґанъ,
Александеръ Трембачь.

На покрыте коштôвъ, якй були злученй зъ покупкою пропертôвъ и закладанемъ шторôвъ, покупили отсй люде шеры у „Народнои Спôлки“:

Иванъ Сабатъ	$150.00
Григорій Фуджакъ	25.00
Осифъ Вариха	100.00
Александеръ Трембачь	100.00
Марія Мадзуля	25.00
Авксентій Телепъ	100.00
Захаръ Федорчакъ	25.00
Марко Зорило	100.00
Теодозія Бѣщакъ	50.00
Иванъ Слота	100.00
Діонизій Мерена	85.00
Никифоръ Дурнякъ	25.00
Симеонъ Стасякъ	175.00
Анна Лусѣкъ	250.00
Євка Дубецъ	225.00
Андрей Драґанъ	550.00
Теодорія Телепъ	50.00
Стефанъ Царъ	100.00
Иванъ Ванько	50.00
Петро Тарбай	25.00
Михайло Хомякъ	50.00
Стефанъ Радко	525.00
Артимъ Корѣнь	25.00
Сильвестеръ Пелехачь	300.00
Стефанъ Костецкій	150.00
Марко Хома	125.00
Афтанъ Дубяньскій	25.00
Игнатій Ґиба	125.00
Анастазія Скробала	25.00
Симеонъ Цюрикъ	125.00
Марія Курилякъ	125.00
Текля Пелехачь	125.00
Варвара Ковальчикъ	50.00
Павло Зорило	25.00
Ананій Сапко	25.00
Илярій Фецко	150.00
Єва Войтовичь	125.00
Анна Ковтко	100.00
Стефанъ Фешь	75.00
Анастазія Шренкель	75.00
Андрей Скробала	125.00
Стефанъ Олѣяръ	25.00
Анна Гайтко	100.00
Пайза Понтусъ	150.00
Аркадій Бинцаровскій	50.00
Алексій Козяръ	125.00
Тоедоръ Сапко	25.00
Василь Данюсяръ	100.00
Андрей Хомякъ	25.00
Анна Шпакъ	75.00
Стефанъ Сивикъ	50.00
Василь Палиця	75.00
Димитрій Мидзянъ	50.00
Михайло Голутякъ	100.00
Стефанъ Палиця	50.00
Теодоръ Павчикъ	50.00
Никола Костецкій	25.00
Анна Буґель	25.00
Михайло Гришко	25.00
Дорка Кренѣцка	25.00
Стефанъ Мадарашь	25.00
Теодоръ Мадарашь	125.00
Пикифоръ Дзюбакъ	25.00
Демко Лучковець	50.00
Анна Фешь	100.00
Петро Кузмякъ	25.00
Амброзій Дурнякъ	125.00
Теодоръ Морохъ	25.00
Иванъ Хомякъ	225.00
Димитрій Хомякъ	25.00
Василь Фридриґъ	50.00
Иванъ Павелчакъ	100.00
Сильвестеръ Петришинъ	125.00
Василь Бибель	25.00
Вартоломей Дурнякъ	125.00
Кирило Ковальчикъ	25.00
Югаска Скрипакъ	50.00
Василь Павчакъ	125.00
Иванъ Спякъ	225.00
Димитрій Лусѣкъ	150.00
Бронѣслава Цетнаровска	250.00
Мафтей Ленгардъ	25.00
Теодоръ Хапикъ	25.00
Анна Дрибщакъ	100.00
Антоній Хома	125.00
Иванъ Парилякъ	25.00
Анна Киракъ	50.00
Василь Костецкій	25.00
О. Николай Пôдгорецкій	25.00
Василь Копча	25.00
Теодоръ Копча	25.00
Андрей Василець	25.00
Василь Ґузій	25.00
Стефанъ Оленичь	25.00
Петро Фойдаръ	25.00
Димитрій Мадарашь	25.00
Анна Коникъ	25.00
Михайло Сватко	25.00
Иванъ Мадарашь	125.00
Марко Негребецкій	25.00
Никола Завѣскій	50.00
Димитрій Кузякъ	25.00
Никола Страхоцкій	125.00
Александеръ Дзюбакъ	50.00
Дудикъ Домка	25.00

Имена тыхъ кôльканайцятьохъ людей, котрй ще не выплатили цѣлыхъ шерôвъ (удѣлôвъ), будуть оголошенй пôзнѣйше.

Братя и Сестры!

На старй лѣта не есьмо асекурованй и нѣхто не знае, що насъ колись чекае!

Не тôлько самй о собѣ, але и о нашôмъ молодôмъ поколѣню повиннйсьмо подумати, бо если самй нѣчого не будемо мати, то и имъ нѣчого не будемо могли зôставити!

Проте не зволѣкайте довше, але чимъ скорше ратуйте себе и своихъ дѣтей, и вступайте въ члены нашои „Народнои Спôлки“!

Yonkers, N. Y. 9. червня, 1902.

Александ. Трембачь, предсѣдатель. Иванъ Сабатъ, секретарь.
Стефанъ Радко, касіеръ.

Дописи.

Зъ Шамокинъ, Па.

На запытане дурнои неправды: Who is next? вôдповѣдаю, що I am next.

Славний дописуватель Пастырчикъ згадуе, що колись мешкавъ въ Шамокинъ, але забувъ доложити, що за оденъ бувъ въ Шамокинъ. Єго бездонне черево змусѣло его прибути на лоно „правды“, бо въ Шамокинъ не мôгъ его засытити чужимъ хлѣбомъ. Але не думаю, що вôнъ тамъ довго забавить, бо тамъ на борґъ не дають, якъ мы давали дописователеви Пастырчикови. Набравъ въ шторѣ ще в 1897 р. на $14.18, але до сего часу еще ихъ не звернувъ. Той чесный дописуватель знае зъ свого поступку якій бы хто мôгъ бути, лишь не дае себе на свѣтъ показати и правду на самого себе зложити, що вôнъ самъ есть ошуканцемъ (чи якъ тамъ зовуть такихъ, що беруть, не платять, а утѣкають). Жаль менѣ его, що ажь мусѣвъ сплюнути, коли читавъ „Свободу“, въ котрôй помѣщаесь и остерѣгаесь вôдъ такихъ чесныхъ ошуканцѣвъ. Сплюнувъ, бо знаете, що до неправды належить, то-жь и боить ся, якъ чортъ креста, а сплювуе, якъ жидъ, коли его христіянинъ встрѣчае. Але дармо вы собѣ плюйте хочь бы и на бороду, а намъ пришлѣть грошѣ, щосте довжнй, бо намъ не хоче ся за вами „дружбу“ посылати, а ще и не хотѣлибысьмо вамъ и вашôй правдѣ перешкаджати. А коли бысьмо пôслали „дружбу“ по васъ чесный дописувателю, то бралибысьмо и вашого „редактора“ Гладика, котрй то довженъ до штору ще зъ р. 1894 красну суму грошей. Пригадую вамъ чесный „редакторе“ и ч. „дурниць писателю“ пришлѣть вже разъ той довгъ, а перемѣньте вже разъ тую неправду на правду. Но и якъ вы „редакторе“ и „дописователю“ можете писати до правды, коли вы самй неправдивй? Якъ вы Пастырчику можете простовати чужй справы, коли вы еще свои непопростовали. Дай Боже, щобысьте ще одну або двѣ-три такй неправды основали, а редакторôвъ и писателѣвъ адреса намъ заслали, то хочь бысьмо знали, где нашй чеснй люде перебувають и чимъ занимають ся.

Никифоръ Габура.

З Fernie, B. C., Canada.

Минув час, як я дещо доносив, але тепер при нагоді мушу донести о великих коло нас нещастях. А то: З дня 16. на 17. м. м. був упав великий сніг на яких 18—20 цалів грубий і було досить холодно. Через кілька день потім сніг згинув нагло, а з причини великих гірских вод, судьба віддїлила нас від сьвіта з обох сторін, бо комунікація була перервана. На всхід засунули гори дорогу в просторони 40 миль, а на захід зараз за містом вода перервала великий міст і приходилось з міста виноситись, бо всего на нашу людність булоб за мало, если б на полі не надав ся час (погода) до лагодженя комунікациї.

Опісля в четвер на 22. м. м. о год. 7 ій по пол. на другу шифту (бо тут робить дві шихти), експльодовали майни Nr. 2 і 3, а то оба з тої причини, що від року було перебито на вскрізь з одної до другої.

З сьвідчень людей, що робили на верху виходить так: З початку став в горі великий гук і стрясене гори, а відтак зачав тунелями і дірами вирваними сипатись огонь з димом. З Nr. 3 вискочило 16 майнерів і оден фаербос таки зараз перед вибухом диму. Був се знак нещастя. В місті (бо місто віддалене о 5 миль від майни) настав великий рух і плач малих вже сиріт.

Купи народа зачали тягнутись в сторону майни, бо трен не ішов до майни тілько самим інжаем їхали інжинер, доктор і французкий сьвященник. В вечер не можь було нічого ратуючого робити, бо в тунелю було богато ґазу з димом і каміне (rock) спадав з гори, бо все було в непорядку, аж на другий день приступлено до виношуваня забитих та подушених. До нині витягнено около 65 робітників, а всіх забитих числять около 200 робітників. З Русинів не зістав якось убитий жаден, тілько з Поляків двох Вавро Йоустон з Гусятина і Ян Зелїньский з брідского повіта. перший безженний, а другий лишив вдову по собі. Решта Словаків, Італіянів. Айришів, Финляндів, Французів і Анґликів. Також зістало убитих около 20 коней, а три коні вийшли з Nr. 3 цїло здорові на другий день.

В неділю на 25. м. м. в вечер при обговорюваню сумних положень вдів та сиріт, полісмен виразив ся, що убило вас 200 робітників, але я-б не дбав, щоби еще других 200 вас убило. По вираженю тих слів, відбув ся загально-робітничий мітинґ і ухвалено одноголосно полісмена вигнати з міста без проволоки до часу 5 мінут. Около 12-тої в ночи доконано ухвали. Яких 7—800 робітників вигнали полісмена яких 10 миль з міста з криком: No life for such a bastard in town.

Nr. 1. майна з того колоту стоїть, а на Nr. 2 і 3 фіксують бредечі, щоби приступити до дальшого шуканя трупів. Начислено около 52 вдів, а що сиріт?

Павло Овищук.

Від

о. Заклиньского з Виннипеґ (Канади) дістали ми до напечатаня слїдуюче письмо:

Вповаж. Редакціо!

Будьте ласкаві в обороні правди і чести моей помістити в найблизшом числї »Свободи“ се

ЗАЯВЛЕНЄ.

В ч. 21. видруковала „Свобода“ остережене Ант. Р...ского з Dauphin, Man., котрого зміст затронув в найвисшім степени мою честь, представив мене чоловіком лихим, для суспільности небезпечним і робить просто мою дальшу роботу і существоване народне неможливим.

Тож в інтересі правди і на жадане многих щирих народолюбців довгом маю се підле очернене прилюдно спростувати.

Неправдов е буцїм то я наробив свиньства у Dauphin і на провінциї неморальним житем і виїхав десь на околицю, де мене люде не знають. Я викінчив на жадане людей мою роботу орґанізацийну в тім дистриктї честно і щиро — жадного проступку, скарги нї згіршеня не полишив. Доказом сего е факт, що до мене люде до домашної каплиці не лиш свої а і римо-кат. з потребами приходили як Антоній Гребніцкий, Поляк з Mountain, котрого дочці я 10. Мая с. р. дав вінчане в Dauphin і він мене з другими еще на три шлюби затримував, хотяй він найбільшим сторонником кс. Кулявого е. Брехня е, що Р. не знав, де я їду, а сам мене до стациї відпровадив, мої валїзки ніс та всіми способами мене і мої річи затримати хотів, аж начальник стациї на мое жадане его з встидом вигнав. Цїлий мій проступок панцю Р. по вашій і таких хрунів як ви гадці, що я за відосмостев еї родини тримав слугу а не мешкав в вашім домі...

Ів. Заклиньский
руский сьвященник.

Письмо се друкуемо не цїле, бо оно витикае блуди одному чоловікови з Dauphin, котрого прозвище зачинае ся від букви Р. а більше нічого. Кромі сего письма додае о. З. приватне письмо до редакциї „Свободи“ в котрім каже, що если те, що було писане в 21 ч. „Свободи“ не буде відкликане, то о. Заклиньский завізве нас до суду.

На се заявляем ось що: 1. Остережене писав не той чоловік, на котрого о. Зак. думае, але зовсім инший і не хрунь, але патріот і чоловік, що був приятелем о. Закл. і котрого болить серце за се, що о. Зак. своїм поступованем приносить більше пожитку Французам і царославним як Русинам. Остережене писав він не для личного інтересу або мести, але длятого, бо думав, що се направить о. Закл. і вийде на пожиток всім канадийским Русинам.

2. Єсли хтось витягае блуди другого чоловіка, то ще через се не обмивае себе з власних блудів.

3. Страшене когось судом, се ще також не доказ невинности. Впрочім сли о. Закл. так хоче то може вдатись і до суду, сеж ему не першина.

4. Ми против особи о. Закл. не маемо нічого — але ми противні способови его поступованя і будемо противні так довго, як довго він его не змінить. А що той спосіб в який поступае о. Закл. не найлїпший хочби з того, що о. Закл. нігде не годен був посидїти довше на однім місци ні в старім краю ні в Америці. Можливо, що сему винна его нещасна вдача, котрої він не годен (?) змінити і тогди він нещасний чоловік, однак помимо сего годі не виступати против того, щоби оден нещасний чоловік робив нещасними многих.

Ред.

Дальше справоздане касове тов. „Р. Н. Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ.

О. А. Бончевскій зôбравъ въ Ансонія, Конн. черезъ бльоки	$5.05
Мих. Пôдбережнякъ	50
Сахаръ Крôль зъ Jersey City, N.J.	30
Дм. Ванько „	25
Фавст Годьо „	50
Л. Горбаль зôбравъ въ Derby:	
Л. Горбаль	75
С. Петровскій	50
С. Цапъ	50
Ф. Пѣркотъ	50
А. Докля	25
Процлятъ въ банку 1 юнія 1901 — 31 дец. 1901	5.45
Разомъ:	14.52
Зъ перенесеня (гл. ч, 47 зъ 1901 р. „Свобода“)	709.86
разомъ приходъ	$724.38
розхôдъ дрôбный вôдъ 1. сѣчня 1901-въ черв. 1902	31.08
Станъ касы дня 6. юнія 1902 р. есть:	$693.30

Н. Пôдгорецкій, предсѣдатель. К. Кирчôвъ, секретарь.
Лазоръ Сиротякъ касіеръ.

Делеґати на VII. головну конвенцию „Р. Н. Союза“

В JERSEY CITY, N. J.

До сего часу зголосились на конвенцию слїдуючі делеґати:

Ansonia, Conn.	Алексий Горбаль.
Charleroi, Pa.	Дамян Бубняк.
Carnegie, Pa. бр. сьв. Пет. і Па.	Ем. Шпак.
Desloge, Mo.	Алексий Балїґроцкий.
Eleanor, Pa.	Микола Добровский.
Jersey City, N. J.	Семан Ядловский.
Lansford, Pa.	Теодор Плюта.
McAdoo, Pa.	Іван Посипанко.
McKeesport, Pa.	Михайло Ґрацонь.
Mt. Carmel, Pa. Бр. сьв. Димитрия	Митро Коропчак.
„ Бр. сьв. П. і П.	Михайло Пачута.
Northampton, Pa.	Микола Кравчишин.
Olyphant, Pa.	Кость Кобан.
Pittsburg, Pa.	О. Мик. Стефанович.
Priceburg, Pa.	Михайло Турок.
Plymouth, Pa.	Стефан Гриняк.
Passaic, N. J. Бр. сьв. О. Николая,	Кузма Здзеба.
Shamokin, Pa.	Мих. Бачиньский.
Shenandoah, Pa.	Юрко Гуретяк.
St. Louis, Mo.	Алексан. Валевский.
Scranton, Pa.	Михайло Югас.
Trauger, Pa.	Теодор Ґривна.
Yonkers, N. Y.	Іван Сабат.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Т. Бордуляк.

ЖУРА.

По полудни одного погідного, осінного дня возив він з сіножати отаву. Привіз одну фірчину, а опісля під самий вечір другу і вже послідну і обі скинув під шопу на землю, там де стоїть звичайнє віз і иньше господарське знадібе.

— Ну, Господу Богу дякувати! — закликав він весело, — що привіз отаву до дому і зложив під стріхою, тай камінь спав чоловікови з грудий... Вже тут она вже безпечна перед непогодою, а там на сіножати під голим небом, то пожаль ся Боже... Стоїть собі она там в копичках, а ти чоловіче, жури ся, — бо ось, дощ люне на цілу кватиру, тай твоя праця зогние, так, як сіно зогнило...

Він уважно позагромаджував на подвірю кождий зелений клаптик що до найменшого стебелця і з вдоволенем то з почутем сповненого обовязку споглядав на отаву, що лежала собі під стріхою безпечна від дощу, зелена, як барвінок, дрібна, як шовк, а приемний запах розходив ся з неї довкола аж геть на улицю.

— Ну, та не лежати тобі, тут на голій земли, — говорив він дальше, — треба буде тебе завтра делікатно зложити на вижках, на горі.. Гей, гей, то-ж то отавиця раз, сама краса!... І в тім перебігла йому думка через голову: Ех, то-б то чоловік виспав ся в тій отаві!... Але ні, шкода толочити!... Ех, таки висплю ся лишень ту одну нічку, най діє ся воля Божа!... Висплю ся гей-би який пан, без жури, без грижі, камінним сном, хоч раз в році!... А то в хаті годі заснути, все як ті чорні хмари, тиснуть ся до голови журливі думки одна за одною, тай сон відбирають!...

По вечері він лишив жінку з дітьми в хаті, а сам взяв на себе кожух і вийшов на двір, сів перед хатою на приспі і став в пів голос молити ся. Погідна, осінна ніч, тихо довкола, на небі сьвітить місяць повний, круглолиций, зірок, як того маку, а він сидить собі на приспі і молить ся, а думка знай, все по мізку блукає: гей, то-то буде спане на отаві, на сьвіжій та пахущій!...

Вкінци скінчив молити ся. Перейшов лінивим кроком впоперек подвіре, виліз осторожно на верх отави, що сягала аж до самої стріхи і став уважно еї розгортати робити собі леговище на ніч затишне гніздочко... Ось і примостив ся горілиць, накрив ся кожухом, витягнув ноги в струну і протяжне: „ааах!" видобулось йому з глубини грудий, — як добре!...

— Ну і най хто скаже, що хлопом зле бути? — подумав він собі. — От, витягнув ся хлоп на мягкій, на запашній отаві, як той пан і що йому зробиш?... Але що пан? І панови не так мягко в перинах, як хлопови в отаві... Він усьміхнув ся... Ціле подвіре і білі стіни хати купали ся в місячнім сяеві, на окравку неба, що виднів ся йому з під стріхи, моргали до нього тисячі зірок і ніби відділялись від синього неба і низше нахиляли ся, щоби вигіднійше заглядати під шопу, там де він лежить... Чудова ніч, благодать божа!... Коби то стара мала розум та прийшла сюди і влізла під кожух, най би і она знала, що добре... Ну, але най там!... Она мусить, небога, коло дітий бути, бідна еї головонька, незавидна доля!... Добре удало ся зробити отаву, коби так ще удало ся зробити сіно, то було-б паші на цілу зиму... А то пішла слота, сіно змарнувало ся, зогнило, тай паші буде обмаль... Гей, що обмаль, то правда, бо і соломи того року не набереш ся, майже вся з намулою від мокрого літа... Не знати, чи вистане паші до Йорданьских сьвят,.. А потім чим зимувати худібку? Га, треба буде продати одного коня, а може ще й ялівку неминучо, бо не буде чим до весни дотримати. Шкода!... І він болізно скривив ся, витягнув руку з під кожуха і затопив пальці в чуприну: чухав ся, чухав ся, стогнав...

— Е, ба, Грицю, та ти зачинаеш журити ся! — прошептав він з невдоволенем. — А ти чого пішов спати в отаву? — Щоби не журити ся! — Ну спи-ж тай кинь геть від себе журливі думки, бо шкода ночи... І він обернув ся на бік, зажмурив очи і став удавати, що він ніби то спить... Але сон, мов на злість не приходив, а тих думок звідкись набрало ся, як того хробацтва, а всі журливі, а все одна гірша від другої, а кожда лізе до голови невпинно і невгомонно... І ось, одна думка шепче йому, що зима туй-туй за плечима, а в хаті нема ані одного чобота цілого, звідки тут роздобути гроший на чоботи?... Друга знов свое торочить: зима приходить, здало-б ся і одежину яку справити жінці тай дітям, хоч тим старшеньким, що до школи ходять, а тут нема звідки... Третя знов свое говорить: ах та зима така довга, така люта, непривітна... паливо таке дороге, що аж страх збирае... і звідки тут роздобути гроший на дрова, щоби діти не померзли, гей Боже!... Четверта: і так вже найменша дитина від довшого часу слаба, чогось нидіе, щось оно не тішить, здало-б ся удати до дохтора, за порадою, а тут нема звідки...

Щоби відогнати тих непрошених гостий, він повторяв в душі раз від разу: Ет, то всьо дурне, якось оно буде, а таки хлопови добре бути, добре, добре, мягко на отаві спати, весело...

Однак втім звідкись взяла ся одна журлива думка, найстрашнійша думка, яка що ночи не давала йому спокою і котрої він найбільше бояв ся і мов скажена собака, кинулась на нього і впила ся зубами в саме його серце... Та де, дурний Грицю, хлопови добре бути? А податок залеглий за два роки? Ти вже забув? Та щоб ти мав і не знать кілько паші, то таки мусиш продати коня, а може ще й корову, бо коли вже того року не заплатиш, то зліцитують і пустять з торбами... До тепер ти викручував ся, але того року ти вже не викрутиш ся. Податок — цісарска річ, пропасти не може, ти сам те добре знаеш... Ну, або той довжок у жида?... Довжок не великий, але який страштий процент?... Лихва! Правда, жид не наглить тебе з довгом, але він мае свій рахунок, він тобі й ще позичить, коли схочеш, бо він чуе у тебе хату, поле... Конечно здало-б ся з тим жидом упорати ся, бо то павук, що вже не з одного чоловіка виссав всю кров і зробив жебрущим дідом... Але того року худоба буде дешева, бо всюди брак паші... А що буде, як тобі не вистатчить гроший позалатувати всі діри, як ти знов будеш мусів піти до жида і затягнути новий довг?..

Від тої думки йому стало нараз душно, він почув, як горячий піт оприском пече його по цілім тілі від ніг до голови... Він скинув ногою на бік кожух, положив ся знову горілиць і підложив обі руки під голову... Податок, податок, податок, — тикало йому рівномірно в ушах, — довжок, довжок, довжок, — стогнало щось в насторбученій отаві — податок, довг, податок, довг, — повторяв в одно якийсь таемничий шепіт йому в головах, лазив по стінах, гойдав ся по бантах, і так минала одна година за другою...

Його нагло здавило щось під горлом, мов кліщами злапало, а серце: тинь, тинь, тинь, забилось, як би хотіло урватись... — Умираю! ох! — перебігла йому страшна думка через голову, він зірвав ся в одну мить, наче-б йоло що підкинуло в гору і сів на своїм леговищі... Він затиснув кулаки, наморщив брови, впялив грізний погляд в одну-однісеньку точку на подвірю, мов як раз в тім місци сиділо нещасте... По хвилї серце перестало товчи ся, він знов ліг спокійно і зажмурив очи з сильним постановленем ні о чім не думати і як найскорше заснути...

І вже здавалось йому, що ось — ось він засне, аж тут »кукуріку!« — запіяв зі всеї сили когут на сідалї, а за ним другий сусідский, третий, десятий — всі когути з цілого села. Північ... Тьфу, щезай сатано! — він плюнув і перехрестив ся. — Ось, гаразди, наші, хлопські!... шептав він і тяжко зітхнув. — В день нароби ся, як той віл, а в ночі чорна жура сон тобі відбирае... Гей, гей, милий Боже, і коли ті муки вже раз скінчать ся?... У нього гет відлетів сон, що перед хвилею, здавалось, вже клеїв йому очи, він пізнав, що з ним відбувае ся та сама »історія«, як що ночи, і то ще в гіршім степени, що він і на мягкий отаві не засне, аж десь над самим ранком на годину — дві, а потім встане з болем голови і возьме ся до звичайної денної роботи... Він махнув рукою... Най діе ся, що хоче... вже мені всьо одно, вже, видно, така моя доля...

Щоб скорше спровадити сон на очи, він ще спробував одного способу: він став думати цілком про що инше, він став снувати мрії про богацтво, про щасте... Щоб то було тоді, — думав він, — коли б я так припадком викопав баняк з грішми, або виврав велику суму на льотериї, або коли-б по просту з неба впала мені шкіряна торба з грішми?... Га, га, га, знав би я, що з ними зробити! Насамперед заплатив бим той осоружний податок, бо се найбільше мене гризе, потім заплатив би жидови довжок, накупив би поля, поставив би нову хату, розширив би будинки а вже конечно дав би Миколку до шкіл, най би хлопець учив ся і в науці шукав собі ліпшої долї, най би хоч одна моя дитина не бідувала, так як я бідую... Гей, що то за хлопець, той Миколка! Ще не мае десять літ, а вже читае, як старий, а пише, що аж перо ходить йому в руках і годі його від книжки відтягнути... Прийде зі школи, чи з'їсть що, чи ні, а сідае зараз з книжочкою в куточок і читае... Ти його клич до вечери, а він ніби не чуе, а все щось мимрить під носом, веде коні пасти — ото диви і книжку бере з собою, іде спати і книжку кладе собі під голову... А який цікавий, який розумний! Ти його спитай про що небудь, а він тобі і відповість, стане, задумаесь, приложить палець до чола і ось зараз і скаже, мов на долоні виложить... Не даром професор каже: Ей, Грицю, з остатнього тягніть ся, а давайте Миколку до дальших шкіл, бо з нього буде великий чоловік. І ось йому здаеть ся, що його Миколка — великий чоловік. — Покінчив всі школи, з найкрасшим успіхом, своїм розумом і наукою здобув собі велике значіне у людий і богацтво, всі його люблять, всі йому честь віддають, а вже найбільше благословять його бідні, бо він всю свою науку і всю працю обертае на те, щоби бідним допомогчи, бо сам, каже, був бідний і мій тато був бідний.

І ось йому здаеть ся дальше, що він пішов відвідати свого сина Миколку: прийшов до якогось великого міста і удав ся просто до Миколкової хати. Та, бо се не хата, але велика блискуча палата... Застукав він до дверий і двері відчинили ся, а на порозі стоїть його Миколка, поклонив ся йому в пояс, свому батенькови, взяв його за руку і впровадив до середини... Ідуть они поруч, а тут терем за теремом, а всюди богацтво, а всюди срібло, золото аж капае, зиґари одні бють години, другі чикають, мов пилами ріжуть... Чудеса! І завів його Миколка до одного терему, посадив на мягкім стільчику, сам сів коло нього... Ну і гаразд зробили, що прийшли до мене, тату, став до нього говорити Миколка, — скажіть-же мені, що коло вас чувати, що порабляете, як проживаете, чи мама, чи братя і сестри здорові?...

І ось був би може заснув бідний чоловік, та в тім почулось йому, як в хаті зайшлась від плачу його найменша, слаба дитина, а за плачем дитини став доходити до нього голос його жінки, котра сьпівала якусь протяжну, смутну, заколисну пісню... І се розвіяло нараз його мрії про Миколку і надало цілком іньший напрям його думкам... Агей, чи я з глуздів збив ся, чи що? А де-ж хто видів, щоби з неба гроші падали? Вже мені не богатіти, був я бідний та либонь і вмру в біді, бо якось оно не йде до ліпшого, але до гіршого... Та про мене байдуже, але що то буде з моїми дітьми? Ну, я маю пять морґів поля і клаптик сіножати, а як діти доростуть, то отримають по одному морґови, а над сіножатю будуть бити ся... І він став тяжко стогнати: ох, ох, гірка доля, гірка доля!... Не будуть мої діти господарями, а будуть наймитами, панськими форналями... Гей, Миколцю, не будеш ти над книжками сидіти, а будеш ти за плугом на панськім лані ходити, не будеш ти на білім папері дрібненько писати, а будеш ти панського бика пужалном попід хвіст штувхати... Ох, ох, гірка доля, гірка доля!... стогнав він, а з хати все розходилась протяжна, смутна пісня його жінки... Ось і она не спить, і она бідна журить ся, в голову загодить, — стогнав він... І на що ви, діти, на той сьвіт родили ся?... Вже не на тяжку працю, але либонь на муку... І він перекидае ся з боку на бік, мов опарений, скреготав зубами, рвав на собі волося... Ах, Господи, Господи помилуй! — простогнав він з невимовним жалем і почув, як теплі сльози котять ся йому з очий... Вкінци зміг ся, ослаб, його стало холодом проймати. Він накрив ся знову кожухом і почув ся нараз таким ослабленим, що ані головою, ані рукою, ані ногою не міг рушити... Він попав в якесь одеревіне; йому здавалось, що шопа і цілий сьвіт разом з ним крутить ся і летить десь в пропасть, летить, летить, летить... Він стратив сьвідомість і заснув, запіяли другі півні, але він вже не чув їх...

І ось в тій хвілї Жура відділилась від нього, висунулась з під кожуха і тихо, без найменшого шелесту спустилась по сіні і стала на землї: чорна як саджа, суха, як трястя, з великою незугарною головою, що стреміла на сухій, як тичка шиї і була покрита білим, розпатланим волосем з коніпного повісма, в брудних лахах, перевеслом підперезана... Стала і витягнула утомлені члени, відтак глянула довгим, вигребущим поглядом на Гриця, що спав на мягкій, на запашній отаві, нерівно, мов в горячці віддихаючи, а зі зложеними навхрест руками, з витягненими в струну ногами, зі своїм блідим, як віск лицем, з запалими в глуб очима і отвореним ротом подобав скорше на вмерця, як на живого чоловіка... І в тім погляді Жури не було видно злости ані ненависти, але противно, в тім погляді можна було вичитати навіть деяке співчуте... Я тому невинна, — мов би говорили еї великі, жовті білки, — що я з тобою подружилась, що я тебе мучу, кров твою ссу... я тому невинна... І она перейшла повільним, пяним кроком через подвіре і поважно, мов цариця на троні, сіла на порозі хати, на сухі коліна поставила сухі ліктї рук, сховала голову в долоні і — здрімалась...

Було так тихо довкола, що мож було чути, як роса паде на землю... Місяць стояв над самим краем ліса пузатий, червоний і мов те закровавлене око, споглядав на село погружене в глубокім снї, споглядав на Грицеве подвіре...

З »Діла.«

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою:** Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirozov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Священники** деканату Кудринецкого, (розумѣесь рускй), зôбранй на соборчику дня 8. Мая с. р. въ Попôвцяхъ (Галичина) ухвалили одноголосно тй самй резолюціи, що и деканатъ Теребовельскій, себъ то домагати ся вылученя справъ руского обряду зъ пôдъ римскои »Пропаґанды«, утвореня руско-кат. епископôвъ въ Америцѣ и на Буковинѣ и т. п. Священники деканату Пôдгаецкого, зôбранй на соборѣ въ Литвиновѣ, выслали на руки митрополита Шептицкого меморіялъ до куріи римскои въ тыхъ самыхъ церковно-народныхъ справахъ. Пôдъ прошенемъ пôдписали ся всѣ священники деканату. Словомъ — наше духовеньство пôзнало, що Римъ хоче насъ златиньщити и починае рушати ся. Треба еще, щобы народъ пôдперъ его, а заспаныхъ, абы пробудивъ. А вже пора.

— **Експльозія** ґазу лучила ся 4. с. м. въ одной копальни вугля въ Валіи (Анґлія). Въ катастрофѣ втратило жите 8 робôтникôвъ а кôльканайцять попекло ся.

— **38-охъ** розбишакôвъ ставало не давно въ Чачаку, въ Сербіи, обжалованыхъ о морды и грабежѣ. Вôсьмохъ зъ нихъ засуджено на смерть.

— **Кондукторы** и дверники вôдъ всѣхъ зелѣзниць въ Сп. Державахъ загадують зъорґанізувати ся въ одно велике товариство. Ихъ орґанізація числилабъ тодѣ 60 тысячь членôвъ.

— **П.** Ант. Филипов доносить нам з Верджинії, що сей рік для тамошних руских фармерів буде плохий. Дощу нема, пінеси не посходили і люде, мусять їх насівати другий раз.

— **Зъ** еміґраційного руху. Зъ села Залѣся бискупского пов. борщôвского (Галичина) выбрало ся 6 селянъ на заробôтокъ. Прійшли они пѣшки до Черновець (желѣзницѣ не мали звôдки платити) а коли и туть не знайшли жадного заробôтку, 4 вернуло домôвъ, а 2 пустили ся дальшо въ дорогу. И такъ зайшли до Ґурагуморы, однакъ ту забракло имъ вже и силъ и гроша. Якась жидôкка змилосердилась надъ ними, переночувала ихъ и справила ихъ за заробôткомъ. Оденъ зъ нихъ такъ розповѣдавъ: У насъ въ селѣ нема що робити! податки великй, земля не родить а людей все приростае; заробôткôвъ нема, а хочь е, то на короткій часъ и заробити нѣчо не можь, бо коли е яка робота у пана то збѣгне ся 100—200 людей зъ дооколичныхъ сѣлъ и въ тыждень-два вже по роботѣ! А ще до того яка плата: хлопъ 30—35 кр., жѣнка 20—25 кр., до того всего выбили вже 2 разы свинѣ и то тучнй пôдгладженй, выслали десь въ сторону Черновець, худй обляли карболемъ. Дальше вже выдержати годѣ, тому кождый, хто мае на дорогу, ѣде до Канады. Землю скуповуе якась Мілерова. Тй що вже е въ Канадѣ пишуть, що они тамъ тримають 50 морґôвъ поля и тôлькожь лѣса, мають кôлька штукъ худобы, 2—3 чвертки сыра, ґѣлетку масла, и т. п. Наколи хто не знае писати, то присилае своѣй родинѣ знакъ, який бувъ взявъ зъ собою передъ выѣздомъ до Канады, и такъ пр. образець або мѣру зъ вôкна и т. д. Коли родина пôзнасть той образець або коли мѣра годить ся зъ мѣрою вôкна, „знакъ" що и они мають ѣхати до Канады за своима. И такъ сеи весны пôшло вже 15 нумерôвъ т. е. 100 людей а богато ще выбирае ся. Въ сей четверъ иде 5 родинъ, мѣжъ тыми 2 рôднй мои братя зъ родиною; буду писати якъ тамъ они зъ зойкомъ и слѣзми вôдъѣжджали...

зъ »Дѣла«

— **Банкъ** въ Сторожници на Буковинѣ окрадено на суму 20 тысячь коронъ. Злодѣѣ добули ся до банку нôчною порою, розбили зелѣзну касу и загорнувши що лише въ нѣй було, утекли — имовѣрно до Румуніи.

— **П. Делеґаты** и Урядники на VII. конв. „Союза" зволять впередъ повѣдомити будь листомъ будь телеґрафічно п. Д. Голода, 38 Greene str, Jersey City, N. J., коли и котрымъ трономъ приѣдуть до Jersey City, на конвенцію.

— **Робота** їде дуже добре в Ансонії, Конн.

— **Братство** сьв. Йоана Хрестителя в McKeesport, Pa. ухвалило, що від слідуючої конвенциї буде брати кождий член „Свободу", бо ліпше підтримувати свою чисто-руску ґазету як яку другу.

Мих. Ґрацонь, секр.

— **Всї, що писали до нас в справі книжок, і других річий або післали нам гроші а не дістали ще відповіди, зволять трохи бути терпеливими і зачекати. Причиною нашого опізненя був брак часу з причини послїдних подій.**

Ред. „Свободи".

Надіслане.

(В справі страйку.)

Дня 5 юнія згромадили ся на мітинґ в Olyphant, Pa. члени льокальних майнерских юній N° 1691, 1137, 1917, 1804 і 1672 і ухвалили що слідуе:

Зваживши, що помічники наставників майнерів, „фаербоси", інжінїри и „фаермени", що заняли роботу по юнійних робітниках, допустили ся нечестного і несправедливого учинку супротив членів „Сполучених майнерів Америки" і зваживши, що певні члени, належачі до наших місцевих юній не відповіли на зазив, виданий президентом Джян Мічелом і ріжними урядами, длятого:

Ухвалено, уживати всїх справедливих і мирних способів для переконаня їх, що они робять кривду всім членам орґанізациї і другим людям через те, що не послухали зазиву. Просити їх, щоби були вірними своїм товаришам в тій великій і достойній борбі за справедливі жаданя і вісімгодинний день праці. На случай если би они знов відкузались послухати зазиву, будемо їх уважати за самолюбів і людей, відносячих ся несправедливо до юнійних робітників.

Ухвалено, що ми з'обовязуемо ся постояти за тих всїх людей, если они сейчас перестануть робити на місци других людей, доки теперішне непорозуміне не зістане усунене.

Ухвалено, що ми осуджуемо захованє ся часописи „Scranton Tribune" взглядом з'орґанізованих робітників яко несправедливе і, що ми цінимо всі ті часописи, котрі старають ся бути справедливими. Ми не хочемо, щоби они ставали по нашій стороні, лиш, щоби писали правду. Також просимо наших приятелів, щоби не піддержували несправедливих ґазет.

Ухвалено, післати відпис тих ухвал до „Часописи Сполучених Углекопів" і до всїх часописей, що старають ся бути справедливими для всїх.

Підпис урядників місцевих юній Сполуч. Углек. в Америці. NN° 1691, 1137, 1917, 1804, 1672.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Справы „Р. Н. Союза.“

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касіеръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

В місяцю Маю с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слідуючі нові члени:

Olyphant, Pa.

	Число в гол. книзї:
Ващишакъ Семан	2446
Доманич Петро	2446
Клапач Іван	2447
Митренько Михайло	2447
Carnegie, Pa.	
Корба Стефан	2448
Карляк Василь	2448
Пакош Лешко	2449
Горощак Євсевій	2449
Гнатик Матій	2450
Басалиґа Тимко	2450
Стерапка Стефан	2451
Гойсан Ілько	2451
Михаляк Денис	2452
Вульота Гриць	2452
Фаритар Дмитро	2453
Адзима Василь	2453
Зарічняк Іван	2454
Колодійчик Митрофан	2454
Дзюбина Тимко	2455
Обшарский Осип	2455
Осюрак Омелян	2456
Завойна Осип	2456
Карляк Павло	2457
Гойсан Фецьо	2457
Копча Прокоп	2458
Базар Андрій	2458
Гойсан Яцко	2459
Риджик Кость	2459
Кутень Лука	2460
Михальцьо Андрій	2460
Ґлюз Мойсей	2461
Вандзіляк Іван	2461
Ґлюз Гриць	2462
Стеранка Іван	2462
Сембрат Семанъ	2463
Ханас Володимир	2463
„ Дмитро	2464
Brooklyn, N. Y.	
Корин Юлиян	1779
Ющак Семен	1779
Buffalo, N. Y.	
Каналок Мих.	1780
Sterling, Pa.	
Бандрівчак Андр.	1780
Козловский Франк	1781
McAdoo, Pa.	
Яцула Мария	239
Возьний Стефан	241
Charleroi, Pa.	
Крутило Василь	1781
Simpson, Pa.	
Петриляк Андр.	1782
Pittsburg, Pa.	
Даньчо Іван	1210

Д. Пирч,
секретар.

Квит.

Я ниже підписаний, хорый на очи, зізнаю при сьвідках, що получив'єм з каси „Р. Н. Союза“ $100; словом сто долярів, яко одноразову запомогу, і складаю Видїлови „Р. Н. С“ сердечну подяку за скоре виплаченє.

Burden, N. J. 6-ого Мая, 1902.

Емилиян Дурняк

СЬВІДКИ: Теодор Дзядик,
Теодор Варян.

ПОСМЕРТНІ ✝ ВІСТИ.

Крестинна Урбан, родом зі Шквіртного, повіту горлицкого, Галичина, літ 29, жена Івана Урбана, членкиня „Р. Н. Союза“, ч. гол. кн. 811, упокоїлась дня 2. мая, 1902, в Jersey City, N. J.

Андрей Бараняк, родом з Вірхомлї великої, повіту сандецкого, Галичина, літ 41, чл. руского брацтва сьв. Петра і Павла в Plymouth Pa. і чл. „Р. Н. Союза“, ч. кн. гол. 1555, упокоїв ся дня 28. мая, 1902.

Вічная їм память!

НОВИНКИ.

— **Електро-маґнетичну** гармату, якъ доносить »Vossische Zeitung«, вынайшовъ професоръ фізики Біркенляндъ въ Христіяніи. Сей вынаходъ выкликавъ у войсковыхъ кругахъ незвычайне заинтересоване, бо може потягнути за собою такій переворотъ въ мілітаризмѣ, якъ свого часу винаходъ стрѣльного пороху. Гармата е довга на 10 метровъ, а куля зъ неи летить на 120 кільометровъ. Колько разовъ буде довша гармата, тілько разовъ дальше полетить куля; примѣромъ 20 метрова гармата буде нести на 300 клм. и т. д. Се донесене Voss. Ztg. подобае на байку, але нема нѣчого подъ сонцемъ не можливого. Єсли така гармата можлива, то примѣромъ войну Америки зъ Европою не ведено бы на мори, але зъ сушѣ; отъ хотьбы зъ Перемышля бомбардувано бы Ню Йоркъ.

— **Судъ** въ Новомъ Санчи (Галичина) зарядивъ карне слѣдство противъ селянки Миколайчиковои зъ Лучокъ, яка заморила голодомъ 24 лѣтну калѣку Елисавету Ґромулю, передану еи на удержане. Миколайчикова достала 200 К. зъ горы и мала удержувати Ґромулю ажь до смерти. Абы скорше еи позбути ся, звѣрска жѣнка замкнула калѣку до хлѣва и живила тымъ самымъ, що давала безрогамъ. Ґромуля на такой поживѣ выхудла як костякъ и не могла рушити ся зъ мѣсця, лише стогнала. Случайно, почувъ стоны жандармъ и заглянувъ до хлѣва, Єго очамъ представивъ ся страшный образъ муки. Нещасливу Ґромулю вынесено зъ хлѣва, нагодовано, але вже було за позно. По колькохъ годинахъ она померла.

— **Ґенеральный** почтарь п. Пейнъ, оголошуе, що по причинѣ 100 лѣтнои рочницѣ смерти Марты Вашинґтонъ, жены першого президетта Спол. Державъ, выйдуть 8-центовй почтовй значки зъ еи портретомъ. Буде се першій портретъ женщины на почтовыхъ значкахъ Спол. Державъ.

— **Одинъ** зъ найславнѣйшихъ Москалѣвъ сучаснои добы, ґрафъ Толстой, котрому одинокому вольно въ Росіи высказувати правду въ очи навѣть найвысшимъ кругамъ, не тѣшить ся симпатіями — австрійскои династіи. Якъ доносять часописи, ческа академія наукъ выбрала мѣжь иншими Толстого почеснымъ членомъ. Карты выборчй выслано въ урядовой дорозѣ цѣсареви до пствердженя. Міністерство предложило акты цѣсареви, однакъ архикнязь Францъ Фердинандъ, якъ протекторъ академіи, зовсѣмъ вычеркнувъ російского мыслителя, и доперва тодѣ предложивъ цѣсареви акты до остаточнои санкціи. Всѣ они однакй...

— **Мурина** Д. Морґана линчоволи оногды въ Лансинґъ, Текс. за знасилене бѣлои женщины. По довершеню злочину муринъ хотѣвъ утечи, одначе его зловили при помочи выученыхъ до сего дѣла псовъ и спалили живцемъ на стосѣ. При траченю нещаснои жертвы бувъ такожь шерифъ, та супротивъ грознои поставы товпы не могъ боронити еѣ.

— **Жертвою** пожежѣ упало цѣле мѣсточко Клазеръ, Ва. Згорѣло 150 домовъ, 12 склеповъ, школа, костелъ и т. д. Шкода доходить до 250 тысячь доляровъ.

Въ Бофало згорѣвъ товаровый дворець зелѣзницѣ »Ню-Йоркъ Сентралъ«. Огонь перекинувъ ся на шины, де стояло 600 ваґоновъ наповненыхъ товарами и знищивъ ихъ зовсѣмъ. Въ огни погибъ одинъ робôтникъ. Шкода выносить 600 тысячь доляровъ.

Въ ночи, зъ недѣлѣ на понедѣлокъ с. т. знищивъ огонь на Лакована улици въ Олифантъ, Па. подвойный домъ п. Свіного, въ якомъ мѣстила ся рѣзниця (бучерня) и готель. Люде, що мешкали на поверсѣ дому и спали твердымъ сномъ, коли повставъ огонь лише зъ великимъ трудомъ спасли ся водъ смерти. Шкоду обчисляють на 10 тысячь доляровъ.

— **Морскй** глубины поглотили коло береговъ Индій сходныхъ 740 людей. Всѣ они ѣхали анґлійскимъ кораблемъ »Кеморте«, якій розбивъ ся и потонувъ въ бенґальскомъ заливѣ такъ скоро й ненадѣйно, що нѣхто не мавъ часу ратувати жите. Нещасте лучило ся ще 6. мая с. р. подчасъ страшного цикльону, але не лишило й одного свѣдка, абы давъ знати о нѣмъ. Доперва дня 5. с. м. водшукали розбитый корабель и дознали ся о многихъ жертвахъ.

— **Вульканъ** Пилі на островѣ Мартиницѣ все ще выбухае водъ часу до часу. Дня 28. м. м. о год. 8 мін. 44. лучивъ ся ще страшнѣйшій выбухъ, якъ 8. мая. Професоръ Гілъ, проводирь експедиціи высланый на Мартиніку въ цѣляхъ науковыхъ черезъ »Народне товариство ґеоґрафічне« такъ описуе новый выбухъ: Найперше дала ся чути гримотнѣва, а опосля гора почала выкидати дымъ и попелъ, якй въ видѣ величезного гриба взносили ся въ воздусѣ и затемнювали небосклонъ. Въ той хмарѣ разъ по разъ блискало; очевидно горѣли ґазы, выкиненй зъ вулькану. Признаю ся, що напавъ мене страшный переполохъ, бо видъ бувъ дуже грозный. Жителѣ повночнои частини острова утѣкали що силъ, а за ними зъ рыкомъ и стономъ утѣкала худоба. Зробило ся темно и душно; здавало ся, начебъ ангелъ смерти уносивъ ся надъ нами. Майже всѣ признаки выбуху горы е новй и не звѣснй для науки. Деякихъ зъ нихъ не можна собѣ пояснити. Вульканъ выбухае дальше До міністерства маринарки у Вашинґтонѣ, надославъ 30. м. м. комендантъ корабля »Синсинаті« зъ Фортъ де Фронсе слѣдуючій телеґрамъ: Выбухи вулькану не устають. По большой части е се хмары дыму, пары и попелу. Населене живе въ вѣчномъ страху. Поживы и иншихъ засобовъ маемо ту досить. Француске правительство, дякуючи за дотеперѣшну помочъ заявляе, що поки що обойде ся безъ дальшои помочи зъ заграницѣ. Въ другомъ телеґрамѣ доносить той самъ капітанъ, що телеґрафічна комунікація перервана, а Юрій Кенанъ, широкозвѣсный подорожникъ, котрый поѣхавъ до Мартиніки, находить ся въ безпечномъ мѣсци.

ВСЯЧИНА.

Число Русинів в цїлій Америцї виносить до 350 тисяч душ. Іменно: в Сполучених Державах півн. Америки е поверх 250.000 руских робітників, в західній Канадї е до 40.000 руских поселенців, так що в цїлій північній Америцї буде до 300.000 Русинів. В полудневій Америцї буде до 50.000 Русинів. Іменно: поверх 30.000 а може й 40.000 Русинів е в полудневобразилїйскій державі Паранї, а яких 10.00й можна числити на Русинів, розкинених по иньших державах, як Ріо Ґранде до Суль і Санта Катаріна і в арґентиньскій териториї Міссіонес, як також може трохи в горячій, плянтацийній державі бразилїйскій Сан Павльо. Там попала була частина нещасних руских еміґрантів, котрі відтак майже всї вигинули в неволи плянтаторскій на плянтациях кави в нездоровім підсоню, о скілько не могли звідтам утїчи, пильновані наставниками-мулятами з револьвером в руцї.

Число Поляків і Русинів в Паранї (зачислених до Поляків) подає проф. д. Семірадзкий в своїм справозданю до видїлу краєвого ось так: »Після урядових дат (параньских), котрі виказують значно менше число, як е в дїйсности — бо узглядняють лиш прибувших прямо з Европи — числено поселенців польских в Паранї до р. 1889. на 12.000; в роках 1890. і 1891. прибуло 15.000 виходців з Королївства польского і з Литви. В роках 1895. і 1896. — 25.000 Галичан. Урядові дати подають отже число Поляків в Паранї на 52.000, число се е однак дїйсно значно висше і сьміло може бути приняте на 70.000«.

В р. 1795. і 1896. виселялись — як відомо — люди лише зі східної Галичини і то майже самі Русини, так, що ті 25.000 Галичан е що найменше в 90 прц. Русини. Колиж дочислити ще утїкачів з С. Павльо і приблудів з иньших сусїдних станів, тай недокладність урядової статистики, як також малий приплив Русинів з пізнїйших лїт 1897 — 1901 дійде число параньских Русинів як-раз поверх 30.000, так як то менше-більше подає о. Кизима з Прудентополїс (на 40.000) а не як пише курітибска Ґазета польска — що найбільше 18.000. — З повисшого виходить проте, що Русинів в Паранї е около 30.000, а Поляків около 40.000.

Ассирийскі листи.

Між відгребаними в Мезопотамії цеголками з клиновим письмом найдено і листи з перед 2.600 років. Найбільшу збірку таких листів творять докладні справозданя, присилані цареви з усїх кінців его величезної держави. В однім листї, чи властиво на одній табличцї пише ся про стан засївів, в иншім про урожай винограду. Є листи з дописами, і з подяками і з лїкарскими порадами. Приміром на сильні носові кровавлоня радить лїкар... заткати ніс. Оден жрець доносить знов про удачу процесиї таке: „Вчера бог Ассур і богиня Белїсса опустили храм і щасливо потім вернули до него. Всї боги супроваджали бога Ассура і теж щасливо з ним вернули. Нехай цар, мій володар, буде вдоволеним!“ Цікавий теж лист з рапортом про появу... лиса в однім містї. Звучить він: „До царя, мого володаря“, — раб Набуа. Нехай боги Небо і Мардук благословлять царя, мого володаря. Семого дня місяця Ріслагу появив ся лис в середмістю, в овочевім садї короля Ассура. Лис впав до студнї, звідки его видобуто і забито“.

Вуси цїсаря Вільгельма 11-ого, звісні по цїлім сьвітї зі своєї „шторцоватости“ е припадковою видумкою берлїньского фризиера Габійого. Оден офіцир, що мав іти на параду, казав собі у сего фризиера добре підкрутити вуси. Фризиер надав їм таку воєвничу подобу, що як тілько цїсар побачив в офіцира такі „героїчні“ вуса, сейчас випитав ся у него, який фризиер вміє їх так підкручувати. Габійого прикликано до цїсаря і зараз таки зістав він надворним фризиером з такою платнею, про яку ему і не снило ся. Щоби цїсарскі вуси привести до пожаданої форми, видумав собі ad hoc перепаску до притисканя вусів, звісну тепер загально „шнурбартбінду“. Три разів на день заховстує Габі цїсаря перепаскою а потім витягае ще желїзком кождий вус з окрема. Тому-то єсть Габі невідступним товаришом усїх цїсарских подорожий і прогульок. Вбогий колись фризиер є нинї цїсарским любимцем, богатим і впливовим чоловіком, котрого груди удекоровані ордерами: єрусалимским, Филипа ческого, баварским ордером заслуги і турецким Меджідье. А все за вуси. І скажіть люде добрі, чи се не дурнота? Таке водить ся лише в монархічних державах.

Русин і Заяць.

В красну погідну весну
Якось одної днини
Заяць збудив ся із сну
Побіг до конюшини;
Так як до свої він прибіг
Тай став снїдати смачно.
Їсти чужий мужицкий стіг
Єму не було так страшно,
Бо власно тому пару днїв
Він дістав дозвіл з власти,
Що якби трохи з голоднїв
То ему вільно вкрасти.
А вільно красти в кождий час
У ночи чи у днину,
Отож узяв з собою „пас“
Їв смачно конюшину.
Узрів его бідний мужик
Тай до него з стрільбою,
Заяць, що все боятись звик,
Каже: „тебе ся не бою!
Хоч менї вір, а хоч не вір,
А як хочеш се знати —
На прочитай отсей папір
Чи нас вільно стріляти!“
І став читати заяць сам.
Каже: „дурний ти осле,
Таж ухвалили таке там
Ваші хрунївскі посли!
А ухвалили ще тогід
Чи там трохи давнїйше
Щоби увесь заячий рід
Мав ся трохи вільнїйше“.
Заяць тимчасом попоїв
Як з мужиком балакав.
Від тих заячих кілька слів
Мужик лишень заплакав;
Заплакав гірко тай утих —
Щож він має робити?
Він уложив сей сумний стих,
Що неможе заяця вбити.

Подав Василь Семака.

ВОНЪ ВСЕ ЗНАЄ.

Хлопчище: — Знаете панѣ що? Я теперь думаю о супружествѣ. Поберѣмъ ся обое, и будемо жити, мовь пяниця за „барою“.

Панна: — Ахъ смаркачу, о ты знаешь що то е супружество?!

Хлопчище; — Чомубы не знавъ? я все знаю. Супружество е така тайна покаянія, що коли вы будете сильнѣйшй, то набете мене, а якъ нѣ, такъ я васъ.

Ч.

Оголошене:

Точна адреса о. Підгорецкого есть:
Rev. Nicholas Pidhorecki,
P. O. Box 31.
JERSEY CITY, N. J.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Оголошенє.

Зъ нагоды VII. гол. конвенціи „Р. Н. Союза“
—вôдбуде ся—
на доходъ новои рускои церкви

ВОКАЛЬНО-ЕДКЛЯМАТОРСКІЙ Вечерокъ

полученый зъ двома аматорскими театральными представленями въ память 41-роковинъ смерти нашого найславнѣйшого поета Тараса Шевченка

въ Четверъ дня 19. Юнія 1902.
въ гали школьной подъ церквою
въ JERSEY CITY, N. J.
(Cor Greene & Sussex Str.)

Пôсля слѣдуючои проґрамы:

1. Короткій вôдчитъ о житю и значѣню Т. Шевченка С. М.

2. Представлене: **„На старости лѣтъ“** (образъ зъ житя народа въ І. актѣ).

ОСОБЫ:

Семенъ, старш. господарь	К. К.
Петро, старшій его сынъ	А. Н.
Олекса, его молодшій сынъ	П. З.
Ганка, жѣнка Петра	С. Я.
Ивась, сынъ Петра и Ганки (8 лѣтъ)	Т. С.
Данило, } сусѣды,	А. С.
Василь, } сусѣды,	И. П.

Опôсля друге представлене: **„Выворожила“** (комедія въ І. актѣ).

ОСОБЫ:

Терешко, господарь	П. З.
Фимка, его жена	С. Я.
Семенъ, сусѣдъ	К. К.
Циганъ,	А. Н.
Циганка,	Л. Б.
Циганчукъ	Т. С.
Циганятко	Н. К.

3. Братя вставайте, хоръ.

4. Посланіе до живыхъ и мертвыхъ и ненародженыхъ (Тараса Шевченка), вôддеклямуе П. Т.

Початокъ о 8 год. вечеръ.

Тикетъ вôдъ особы 25 ц.

Для дѣтей школьныхъ вступъ вольный.

Запрошуе ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи.

Комітетъ.

Запрошенє.

Заходомъ церкви св. Михаила въ YONKERS, N. Y.
вôдбудесь дня 22. Юнія с. р.
ПРОГУЛЬКА
на шифѣ „Valley Girl“ до
RARITAN BEACH,
на котру запрошуе комітетъ всѣхъ людей зъ околицѣ.

Шифъ выѣде о год. 9-той зъ Yonkers, N. Y. прибуде до Jersey City, N. J. (Morris street dock) о год. 10:30, а звôдтамъ до Raritan Beach.

Тікетъ для дорослои особы 50 цнт., для дѣтей въ вѣку вôдъ 6—12 лѣтъ 25 цнт., а для дѣтей до шестого року вступъ вольный.

Комітетъ церковный.

— **Братсво** сьв. Ап. Петра і павла в Ансонії, Конн. буде принимати нових членів в місяцю Юнію і Юлію, 1902 р., за половину вступного. Кождий честний а розумний Русин повинен до сего братства приступити, бо се найлїпше і найбільше руске братство в тій околици. Мітинґи відбувають ся кождої послїдної Недїлї в місяцю, в церковній гали.

Г. Дзядик, предс.,
І. Глива, секр.,
Анд. Підбережник, кас.

— **Всї, що побрали до розпродажи Календарі „Союза“, нехай сейчас зроблять рахунок і пришлють до редакциї „Свободи“.**

N 58

Бачність!

Сергий Кисїльовский наш аґент відвідає сими днями предплатників „Свободи“ в стейтах Ню Джерзі, Ню Йорк і Конектікот. Він має право колектувати предплату за „Свободу“ і полагоджувати всякі други справи в нашім імени. У него можна також купити всякі цікаві рускі книжки.

Видавцї „Свободи“!

Купуйте книжки!

Грошѣ присилайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичь	15
Ближнй, оповѣданя	1.00
Боднарôвна	15
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Байки Павла Свого	30
Букварь угрорускій	15
Багнїтки	10
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
В царстві сатани	50
Гумористика	10
Галицка бѣда	10
Двѣ хлопскй державы	5
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дорога, новелї Стефаника	60
Енеїда Котляревского	50
Економічне положене руських селян в Угорщинї, Е. Еґана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Зъ чужихъ зѣльникôвъ, оповѣданя	1.00
Забобоны та ворожбицтво	20
Записки школяра	20
З житя, оповіданя	60
Житя святыхъ	$3.00
Іван Гус, гуртовий спів, Лисевка	50
Календарь для Ам. Русинôвъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар пекольний 1902	20
Кльод Іе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Колоныйки	30
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедрôвки	10
Казки Ґрімôвъ	25
Казки Ґрімôвъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелї	30
Кухарка руска	70
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Луць Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Яношік	25
Пригоди Дон-Кіхота	40
Пѣснословець	40
Pid Krestom (мол. лат. буквами)	$1.00
Повѣсти Устіяновича	80
Поезиї Гейного	50
Протестъ галицкихъ Русинôвъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Панщина и еѣ скасоване	30
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	30
Рускій букварь	25
Рускій спѣваникъ брош.	40
„ „ оправл.	50
Руско-украинска література	20
Розказы про силы природы	10
Робінсонъ Крузо	10
Русини пряшівскої епархії	35
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	15
Учитель, комедія	30
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Якъ чоловѣкъ зôйшовъ на пана	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Якъ дбати о здоровле	25
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють!	10

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй тутъ поданй.

SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

„Назар Стодоля“

Т. Шевченка і Свобода будуть представлені

Трупою Малоруских Артистів дня 20-го Юнія

в Manhattan Lyceum Theatre
06—68 E. 4th Str.
в Ню Йорку.

Часть доходу в користь росийских революціонерів.

Після представленя баль.

ВСТУП $1.00, 75, 50, 35 і 25 центів.

19

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Всч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ помершихъ нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маємъ рускій желѣзній хресты, гарнй и досыть великй по 5 долярôвъ и дорожшй. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершôмъ, якого забажаєте. Треба тôлько прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрованый катальогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
1802 PUNXUTAWNEY, PA.

Глухоту

також шум в ушах лічить в найкоровшім часі. За тану ціну. Пишіть сейчас. Всякі поясненя даром. Лічимо навіть слабости, котрі взагалі вважають невилічимими. Одинокий заклад сего рода в Америці. Руска клініка St Louis, No., 2933 Heurietta Str. 15Aug02

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй папары и повномочія. Jul02

Гей Русины! чи знаєте вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаєте. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Куните добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ має ще найнарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Повнй склянки доливає.
Є циґара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляєшь,
Вчуєшь неодно цѣкаве, —
А що выпєшь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Має завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.
Братя! замовляйте у свого!

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.
Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Юрко А Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ єсть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкує на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.
Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
501 NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особливої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str., SHAMOKIN, PA. Телефон Nr. 1673

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылає грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продає шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продає тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продає правдиву крайову палюнку и вино.

Має голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задарно потверджує всякй паперы и дає раду, бо єсть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

ДІЯМЕНТОВИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,

званий також хрестомъ Вольта, зістав відкритий кілька літ тому в Австриї, а задля своїх великих прикметъ розповсюднив ся скоро в Німеччині, Франциї, Скандинаві, і других европейских краях, где нинї уважають его за найсильнїйше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діяментовий Хрест лічить руматизм мускулів і суставів, невралґію, болї в цїлім тїлї, нервовість, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гистерию, параліж, трясене, удар, епілепсію, танець сьв. Віта, пальпітацию, нервовий біль голови, і всї слабости нервового систему. Єго добродійний вплив видно вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька ень.

Коштує доляра, при чім гаранує ся, що принесе стілько користи, що найлїпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Нїхто в родинї, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлїпшого средства против слабостям. Пришли доляра, а ми пішлемо тобі оплачений оден Електричний Діяментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилїчив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много лїт; тепер єсьм здорова. Діям. Елект. Хрест вилїчив мене. Каролїна М. Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов Панове: Вже 3 місяцї ношу Діям. Електр. Хрест. Давнїйше мав я болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипцї. Тепер чуюсь зовсїм добре. З поважанєм. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $3,500.00
Заряджає нимъ:
Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранциєю на 20 лїт, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинцї. Всїм любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсїм даром слїдуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відісланя назад на наш кошт єсли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єсли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черезъ нашою працею.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Вырабляє бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
1702 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймає вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 123

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштує сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылає такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продає шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала єму способность стати добрымъ лїкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Має такожь свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляє книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Такожь робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантує.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.
Вынаймає такожь „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляє братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробки высылає даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Має банкъ, заложеный въ 1894 р. Продає шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылає грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкає 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продає всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкає рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалує.

B. W. Woshner,
Першо-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжь 13 а 14 улицею,
S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґеравтъ, дурный гою!"
519

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его выникаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. по дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

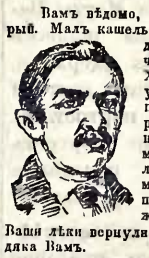

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, колько мене въ боку въ крыжахъ. Ох страшно терпѣ. Была въ краю всякихъ докторовъ лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ: але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ проблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектує такожь грошѣ за рентъ. Має два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешкани або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА